

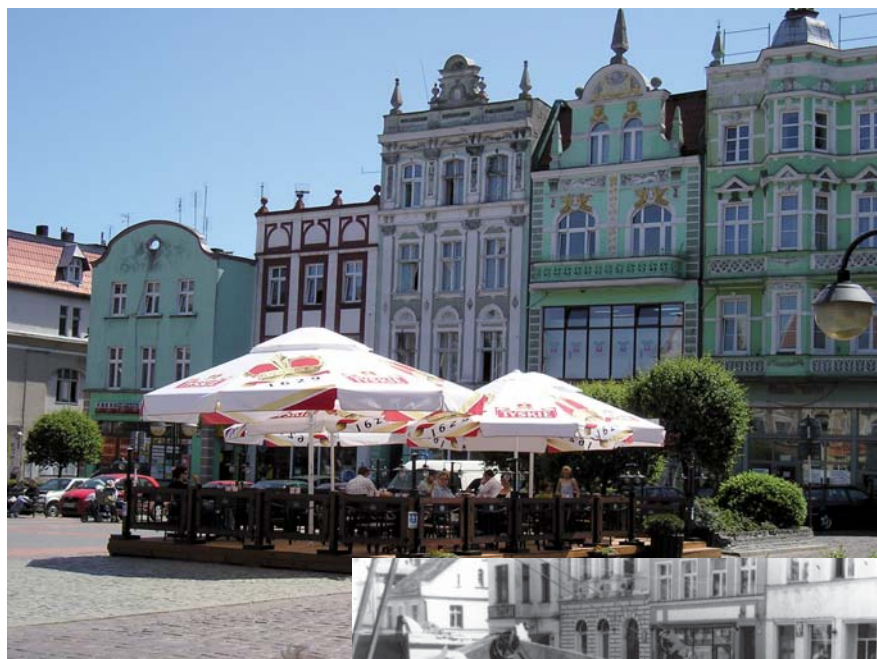

PANORAMA MIASTA

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY SAMORZĄDU MIASTA TCZEWA
NR 8/213 • TCZEW • WRZESIEŃ 2008 r. ISSN 1234-5911

KIERUNEK: REWITALIZACJA

W NUMERZE

Przystań rzeczna, Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły, Bulwar nadwiślański, trakt spacerowy nad Wisłą, największe imprezy kulturalne Tczewa - jak „Zdarzenia”, Lato w amfiteatrze, festiwal „Familia” czy Dni Ziemi Tczewskiej, a także zaangażowanie mieszkańców korzystających z oferty Forum Inicjatyw Społecznych to tylko niektóre efekty konsekwentnej polityki miasta zmierzającej do ożywienia starówki. Rewitalizacja tego obszaru to jeden z najważniejszych celów strategicznych obecnego samorządu Tczewa.

- Plac Papieski w Tczewie jedną z najlepszych przestrzeni publicznych w kraju

- Straż Miejska w szkołach

- Nowa koncepcja zagospodarowania Parku Miejskiego

- „ZDARZENIA 2008” - wielki festiwal za małe pieniądze

- Pożegnaliśmy pierwszego komendanta Straży Miejskiej

- Dokąd na gimnastykę korekcyjną

Więcej na str. 6-7.

KTO JEST KIM W RADZIE MIEJSKIEJ

Dariusz Zimny

Ma 35 lat. Radnym jest od 1998 r. Pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Bezpieczeństwa Publicznego i Praworządności (1998-2002) oraz wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej (2002-2004). Aktualnie przewodniczy Komisji Polityki Społecznej. Wybrany z listy „Porozumienie na Plus” i należy do klubu radnych „Porozumienie na Plus”. Reprezentuje mieszkańców Nowego Miasta oraz Suchostrzyg.

Szczególnie istotna jest dla niego strategia polityki społecznej miasta, budowa boisk i rozbudowa infrastruktury sportowej, która pozwala na zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Interesują go sprawy mieszkalnictwa, programy pomocy społecznej, zdrowia mieszkańców, redukcji bezrobocia. Ważni są dla niego niepełnosprawni, którym społeczeństwo powinno znacznie więcej pomagać, by wyrównywać życiowe szanse. Jego uwagę wzbudza udoskonalanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami które korzystając ze środków publicznych wykonują część zadań będących w gestii samorządów.

Zawsze ważne było dla niego bezpieczeństwo mieszkańców Tczewa, dlatego wspierał i wspiera wszelkie inicjatywy dla policji, straży pożarnej i straży miejskiej. Także pomoc dla służby zdrowia uważa za bardzo istotną. Nie bez znaczenia jest dla niego estetyka i czystość miasta.

W służbie dla mieszkańców Tczewa zwraca też uwagę na wizerunek miasta na zewnątrz. Chce, by Tczew był pozytywnie odbierany w województwie. Strategiczne, wieloletnie plany inwestycyjne to podstawa rozwoju Tczewa. Takie inwestycje jak nowe wysypisko stanowią priorytet w polityce gospodarczej miasta.

Ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Gdańskim, studium podyplomowe na Politechnice Gdańskiej w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem w warunkach jednolitego rynku europejskiego, ukończył aplikację komorniczą i uzyskał uprawnienia asesorskie przed Ministrem Sprawiedliwości RP. W czasie wizyty Jana Pawła II w Pelplinie pełnił funkcję dyrektora Centrum Prasowego Polskiej Agencji Informacyjnej S.A., będąc odpowiedzialnym za organizację i koordynację krajowej i międzynarodowej obsługi dziennikarskiej. W latach 1998 – 2002 był pełnomocnikiem prawnym Diecezji Pelplińskiej ds. Wydawnictwa Bernardinum. Wykonywał zawód syndyka masy upadłości, a od wielu lat wykonuje zawód asesora komorniczego.

Jego inspiracją jest dla niego rodzina, żona Anna oraz dzieci Dorotka i Łukaszek. Aktywnie spędza wolny czas. Pływa, biega, jeździ na rowerze. Jednak najbardziej pasjonuje go dzika przyroda. Uprawia łowiectwo w KŁ „Kociewiak” w Rudnie. Na łonie natury najpełniej regeneruje swoje siły vitalne.

W Urzędzie Miejskim

Certyfikat ISO nadal ważny

Urząd Miejski w Tczewie, po upływie trzech lat od auditu recertyfikującego, został poddany kolejnej kontroli zgodności z normami ISO 9001-2000. Auditowi poddane zostały niemal wszystkie wydziały Urzędu Miejskiego.

Jednostka certyfikująca - Polski Rejestr Statków S.A. w Gdańsku, nie stwierdziła niezgodności z wymaganiami normy, uregulowaniami prawnymi lub innymi kryteriami auditu.

Wynik auditu z 5 września br. potwierdził, że Urząd Miejski w Tczewie w sposób systematyczny doskonalą System Zarządzania Jakością poprzez ciągłe monitorowanie systemu, nadzorowanie i realizację polityki jakości. Tak więc certyfikat utrzymuje ważność.

Audиторы skontrolowali następujące stanowiska i wydziały: Prezydent Miasta, Sekretarz Miasta (pełnomocnik ds. jakości), Wydział Budżetu Urzędu, Wydział Organizacyjny i Kadr, Stanowisko Audytora Wewnętrznego, Biuro Promocji, Biuro Prawne, Wydział Gospodarki Mieniem Komunalnym, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Planowania Przemysłowego, Wydział Gospodarczy, Wydział Budżetu i Podatków, Wydział Spraw Obywatelskich, Wydział Oświaty, Kultury i Sportu, Urząd Stanu Cywilnego, Stanowisko ds. kontroli.

XXVI SESJA

Proponowany porządek obrad XXVI sesji Rady Miejskiej w Tczewie na dzień 25 września 2008 r. o godz.10.00 w sali konferencyjnej im. F. Fabicha w Urzędzie Miejskim w Tczewie

I. Część pierwsza:

1. Otwarcie sesji i powitanie gości.
2. Sprawdzenie obecności radnych.
3. Przedstawienie proponowanego porządku obrad sesji.
4. Przyjęcie protokołu z sesji Rady Miejskiej w Tczewie z 28 sierpnia 2008 r.
5. Informacja z działalności Prezydenta Miasta Tczewa.
6. Informacja ze zgłoszonych interpelacji przez radnych w okresie od 28 sierpnia do 24 września 2008 r.

II. Część druga:

7. Informacja o funkcjonowaniu spółek prawa handlowego, w których Gmina Miejska w Tczewie posiada udziały (w 2007 r. i w I półroczu 2008 r.).
8. Podjęcie uchwał w sprawie:
  - 8.1 zmieniająca uchwałę w sprawie budżetu miasta na 2008 r.,
  - 8.2 uchwalenia Programu Współpracy Gminy Miejskiej Tczew z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2009,
  - 8.3 zmiany Statutu Centrum Edukacji Dorosłych w Tczewie,
  - 8.4 zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Tczewa na lata 2006 – 2013,
  - 8.5 udzielenia upoważnienia do reprezentowania Rady Miejskiej w Tczewie przed Sądem Administracyjnym w Gdańsku,
  - 8.6 zaliczenia do kategorii dróg gminnych i ustalenia przebiegu ulic w obrębie miasta Tczewa,
9. Zgłaszanie interpelacji i wniosków.
10. Wolne wnioski, oświadczenia.

ILU NAS JEST?

Na początku września 2008 r. w Tczewie zameldowane były 60 172 osoby, w tym 59 162 na pobyt stały i 1010 na pobyt czasowy. Od początku sierpnia 2008 r. ubyło 23 mieszkańców miasta.

Zapraszamy na stronę: www.tczew.pl

obsługiwaną przez

TCZ.PL

TCZ.PL Sp z o.o.
ul. Gdańska 33, 83-110 Tczew
tel. 058 777-10-33
e-mail: biuro@tcz.pl
www.tcz.pl

Panorama Miasta – Biuletyn Informacyjny Samorządu Miasta Tczewa
Rada Programowa: przewodniczący – Kazimierz Ickiewicz
członkowie – Zenon Drewa, Mirosław Pobłocki, Włodzimierz Mroczkowski, Grażyna Antczak, Tomasz Jezierski, Gertruda Pierzynowska, Zyta Myszka, Ludwik Kiedrowski.
Redaktor naczelny – Małgorzata Mykowska.
Urząd Miejski Tczew, Biuro Promocji Miasta ☎ 77-59-322
Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta,
ul. J. Dąbrowskiego 6, ☎ 531-35-50; 531-36-37

Tczew w czołówce polskich miast

Plac Papieski wśród najlepszych przestrzeni publicznych

W miejscu dzikiego parkingu powstało miejsce spacerów i wypoczynku tczewian.

Plac Papieski w Tczewie znalazł się wśród 16 miejsc nominowanych do nagrody w „Konkursie na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną 2008.” Ten ogólnopolski konkurs zorganizowało Towarzystwo Urbanistów Polskich. Jego celem jest propagowanie idei tworzenia i urządzania przestrzeni publicznej - miejsca integracji lokalnej społeczności.

Konkurs odbywał się pod patronatem Ministra Infrastruktury, przy współpracy Związku Miast Polskich i wsparciu firmy Skanska S.A. Zdaniem organizatorów, kreowanie przestrzeni publicznej jest dziś kluczowym problemem miast, ratunkiem przed destrukcją, decyduje o tożsamości miasta.

Mimo, że Tczewowi nie udało się uzyskać nagrody, dużym wyróżnieniem jest już znalezienie się w ścisłej czołówce polskich miast. Przypomnijmy, w 2007 r. Tczew został wyróżniony w konkursie o podobnej tematyce, ale organizowanym przez Marszałka Województwa Pomorskiego. Wówczas bardzo wysoko został oceniony Bulwar nadwiślański.

Plac Papieski w Tczewie jest dziś jednym z najbardziej reprezentacyjnych przestrzeni publicznych w mieście. Jeszcze w 2005 r. był to niezagospodarowany teren przed kościo-

łem NMP Matki Kościoła, który funkcjonował jedynie jako „dziki” parking dla odwiedzających świątynię. Śmierć Jana Pawła II w kwietniu 2005 r. zainicjowała społeczną ideę zagospodarowania tej przestrzeni jako miejsca upamiętniającego papieża - Polaka.

Inicjatywa społeczna uzupełniła się z polityką przestrzenną miasta, która przewidywała pozostawienie wolnej przestrzeni przed kościołem. Dzięki zapisom planu miejscowego możliwe stało się zagospodarowanie placu jako zielonego skweru. W centralnym miejscu, z inicjatywą tczewian i dzięki publicznym zbiórkom pieniędzy, w 2007 r. postawiono pomnik Jana Pawła II.

Dziś jest to miejsce chętnie odwiedzane przez tczewian, zwłaszcza mieszkańców Osiedla Bajkowego.

M.M.

KRÓTKO

- **Nabór do Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych**

Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Tczewie prowadzi rekrutację na studia o specjalności język angielski pod opieką naukowo-dydaktyczną Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Rekrutacja odbywa się na zasadach wstępu wolnego, rok szkolny rozpoczyna się 1 października br. Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Tczewie działa na podstawie decyzji Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2008 roku nr DKOW-WK-DC-7010-4/08. Organem prowadzącym kolegium jest Pomorska Wyższa Szkoła Humanistyczna Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni. Studia prowadzone są w systemie dziennym i zaocznym. Studia w kolegium trwają trzy lata.

Siedziba NKJO Tczew ul. 30-go Stycznia 1, tel.: (058) 532 13 97, 777 52 75, www.nkjo-tczew.edu.pl

- **Studia dla nauczycieli terapii pedagogicznej**

Na przełomie stycznia i lutego 2009 r. rozpoczną się w Tczewie Studia podyplomowe dla nauczycieli w zakresie terapii pedagogicznej. Zajęcia prowadzone będą w Centrum Edukacji Dorosłych, a realizować je będzie Elżbieta Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna. Zapisy do końca września 2008 r. Wszelkich informacji udzielają doradcy metodyczni w CED ODN w Tczewie - Alicja Olszewska i Wasyla Cychowska. Tel. 058 532 13 97

- **Zarządzanie Kryzysowe pod nowym adresem**

Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Tczewie zmienił swoją dotychczasową siedzibę i znajduje się na ul. Obr. Westerplatte 3 w budynku LOK (pierwsze piętro). Adres e-mail: wzk@um.tczew.pl oraz wzk2@um.tczew.pl, telefon/fax: 058 77 59 461, tel.: 058 77 59 460.

Pożegnaliśmy Jerzego Wojszwilę - pierwszego komendanta Straży Miejskiej

27 sierpnia pożegnaliśmy Jerzego Gottowta Wojszwilę, współtwórcę i pierwszego komendanta Straży Miejskiej w Tczewie. W ostatniej drodze towarzyszyła mu rodzina, przyjaciele, współpracownicy, koledzy ze Straży Miejskiej. Został pochowany na „starym” cmentarzu przy ul. 30 Stycznia. 31 sierpnia skończyłby 60 lat... - Jeszcze nie tak dawno był z nami, był jednym z nas - mówił na cmentarzu Zenon Ody, prezydent Tczewa. - Zabrała nam Go ciężka choroba. Żył blisko 60 lat, a przez 40 z nich służył ludziom. Najpierw jako pracownik Wojewódzkiego Urzędu Telekomunikacji, potem pracownik służb miejskich. Dbał o porządek, czystość, bezpieczeństwo. Był jednym z tych, którzy tworzyli w Tczewie Straż Miejską, był jej pierwszym komendantem. Kochał swoje miasto - jemu i jego mieszkań-

com poświęcił ponad 30 lat pracy zawodowej. Doceniamy to, co dla nas zrobił.

Jerzy Wojszwilę w latach 1979-1991 kierował Miejską Służbą Porządkową. Przez 16 kolejnych lat pełnił funkcję komendanta Straży Miejskiej w Tczewie. W 2007 r., pogarszający się stan zdrowia nie pozwolił mu dalej pełnić obowiązków zawodowych, przeszedł emeryturę. Zawsze na sercu leżały mu sprawy porządku i estetyki w mieście, dużą wagę przy-

wiązywał do szkoleń swoich podwładnych oraz współpracy Straży Miejskiej z policją.

KRÓTKO

Bogumiła Jeszke i Stanisław Smoliński odbierają podziękowania z rąk Marzeny Mrozek.

• Pomogli hospicjum

Wózek do kąpieli obłożnie chorych, sześć wózków standardowych, 7 wózków specjalistycznych, 16 materacy przeciwoleżynowych udało się zakupić Szpitalowi Rehabilitacyjnemu i Opieki Długoterminowej w Tczewie za pieniądze uzyskane podczas kwesty pod hasłem „Ogród nadziei”, która odbyła się 15 czerwca br. Zebrano wówczas 23 670 zł.

Na sierpniowej sesji Rady Miejskiej, **Marzena Mrozek**, dyrektor szpitala podziękowała samorządowcom, którzy wsparli inicjatywę i kwestowali w różnych dzielnicach miasta. Byli to: **Zenon Odyła, Zyta Myszka, Włodzimierz Mroczkowski, Grażyna Antczak, Renata Armatowska, Bogumiła Jeszke, Roman Kucharski, Janusz Kulpa oraz Kazimierz Smoliński, Stanisław Smoliński, Kazimierz Ickiewicz oraz Czesław Roczyński**. Podziękowania otrzymał także poseł **Jan Kulas**.

Przypomnijmy, że do akcji „Ogród nadziei” włączyli się także samorządowcy powiatu tczewskiego oraz około stu wolontariuszy, głównie z Gimnazjum nr 1 i 2 oraz II LO w Tczewie. Przede wszystkim podziękowania należą się mieszkańcom Tczewa, którzy tak hojnie (w 2008 r. zebrano o ok. 6 tys. zł więcej niż rok wcześniej) wsparli szpital.

• Jaka nazwa dla bulwaru?

Bulwar nad Wisłą nie ma jeszcze swojego patrona. Do Komisji ds. Nazewnictwa Ulic wpłynęły dwie propozycje, aby temu coraz bardziej popularnemu zakątkowi miasta nadać imię zmarłego w ubiegłym roku regionalisty - Romana Landowskiego (taki wniosek złożyło Towarzystwo Miłośników Ziemi Tczewskiej) lub założyciela miasta - księcia Sambora II.

Komisja uznała, że nadanie nazwy tak ważnemu miejscu w Tczewie, jakim jest Bulwar nad Wisłą, wymaga szerokich konsultacji społecznych. Stąd prośba do mieszkańców, aby przedstawili swoje propozycje.

Wnioski należy składać do 31 października 2008 roku w Biurze Rady Miejskiej w Tczewie plac Piłsudskiego 1 (Urząd Miejski – pokój 13 – 15) lub na adres e-mail: info@um.tczew.pl

OGŁOSZENIE

Prezydent Miasta Tczewa informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Tczewie (II piętro) został wywieszony wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej Tczew, położonej w Tczewie przy ul. Świętopelka, oznaczonej nr działki 289/1 o pow. 970 m², obr. 10, KW 23236, przeznaczonej do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz wieczystych użytkowników.

Obradowali tczewscy radni

• Spór o boisko • lepiej w oświacie • młodzież wierzy w następców

Podczas sierpniowej sesji Rady Miejskiej duże emocje wywołała sprawa budowy nowego boiska przy ul. Ceglarskiej. O rozpoczęciu tej inwestycji radni zdecydowali już kilka miesięcy temu, teraz jednak okazało się, że zaplanowana w budżecie kwota 1,5 mln zł nie wystarczy, potrzeba dodatkowo 940 tys. zł. Nie wszyscy radni byli skłonni zaakceptować te warunki.

Usunięcie tego punktu z uchwały zmieniającej tegoroczny budżet miasta zaproponowała Komisja Finansowo-Budżetowa. Niektórzy radni kalkulowali, że za 2,5 mln zł można by wyremontować trzy boiska szkolne. W Tczewie są już dwa stosunkowo nowe boiska piłkarskie - Unia ma swoje boisko przy ul. Elżbiety, Wisła przy ul. Ceglarskiej, a mecze mogą się odbywać także na stadionie przy ul. Bałdowskiej - mówił radny **Zbigniew Urban**. - Dla 60-tysięcznego miasta to chyba wystarczy.

Nowy obiekt przy ul. Ceglarskiej ma być pełnowymiarowym, oświetlonym, boiskiem.

- Założenie jest takie, że nie będzie ono w dyspozycji żadnego klubu - tłumaczył **Zenon Drewna**, wiceprezydent Tczewa. - Boisko zarządzane będzie przez Tczewskie Centrum Sportu i Rekreacji, a przeznaczone dla wszystkich chętnych, od rana do wieczora. W szczególności korzystają mają z niego uczniowie szkół na Czyżykowie - Gimnazjum nr 1 oraz Szkoły Podstawowej nr 10. Mogłyby tam się odbywać zajęcia wychowania fizycznego, sportowe zajęcia pozalekcyjne. W Gimnazjum nr 1 są klasy sportowe o profilu piłka nożna.

Ostatecznie, w głosowaniu, 12 radnych opowiedziało się za umieszczeniem w projekcie budżetu punktu dotyczącego budowy boiska, 9 było przeciw.

* * *

Radni przyjęli informację z działalności placówek oświatowych w roku szkolnym 2007/2008. - W ostatnim roku szkolnym ubyto nam 96 uczniów ze szkół podstawowych i 144 w gimnazjach w porównaniu do roku 2006/2007 - mówiła **Barbara Kamińska**, przewodnicząca Komisji Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej. - Łącznie mamy mniej o 250 uczniów. Jest to wynik niżu demograficznego. W związku z tym zmniejszyło się również zatrudnienie w szkołach o 12 etatów. Zupełnie inaczej sytuacja wygląda w przedszkolach, gdzie brakuje miejsc.

Barbara Kamińska odniosła się do realizacji założeń podjętej w ubiegłym roku uchwały w sprawie „Kierunków prowadzenia polityki oświatowej miasta Tczewa na lata 2007-2010”. - Jednym z ważnych punktów uchwały było zapewnienie kształcenia integracyjnego na wszystkich poziomach - nauczyciel wspomagający powinien być obecny na wszystkich lekcjach - powiedziała B. Kamińska. - To zadanie zostało rozłożone na dwa lata. Wszystkie szkoły zostały objęte opieką psychologów, w przedszkolach i szkołach podstawowych zwiększyła się liczba godzin przeznaczonych na opiekę logo-

pedyczną. Z dużą troską samorząd pochyliła się nad uczniami wymagającymi specjalnej uwagi, myślę głównie o nauczaniu indywidualnym oraz zwiększającej się liczbie zajęć terapii pedagogicznej we wszystkich szkołach. Zgodnie z naszą uchwałą, samorząd wspiera również rozwój fizyczny dzieci, szczególnie w klasach z rozszerzonym programem wychowania fizycznego oraz w klasach sportowych. Kolejną sprawą jest monitoring w szkołach - wszyscy dyrektorzy podkreślają, że jest on skuteczny, a dodatkowo bezpieczeństwo wokół szkół poprawiają patrole Straży Miejskiej. Poprawia się baza i stan techniczny naszych szkół. Jeśli chodzi o inwestycje, to mamy nowe boisko ze sztuczną nawierzchnią przy Szkole Podstawowej nr 7, a w tym roku rozpoczęto modernizację boiska przy Szkole Podstawowej nr 12.

* * *

Radni przyjęli sprawozdanie z działalności Młodzieżowej Rady Miasta Tczewa za rok 2007/2008. Wśród zrealizowanych przedsięwzięć był m.in. udział w szkoleniu prowadzonym przez przedstawiciela Ogólnopolskiej Federacji Młodzieżowych Samorządów Lokalnych. Mówiono o celach działania młodzieżowego samorządu, umiejętności efektywnego planowania działań, sposobach prowadzenia kampanii informacyjnej oraz działalności konsultacyjnej. Członkowie MRM gościli w Sejmie RP, gdzie spotkali się z Bronisławem Komorowskim, marszałkiem Sejmu oraz posłem Janem Kulasem. Jednym z największych przedsięwzięć MRM należała organizacja konkursu fotograficznego dla uczniów tczewskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych „Świat młodych w obiektywie”. Wzięło w nim udział 35 osób. Młodzież zainteresowała się także sprawą skate parku w Tczewie. Wśród swoich rówieśników członkowie MRM przeprowadzili ankietę, z której wynika, że jest zapotrzebowanie na profesjonalny skate park. Tczewska MRM współpracowała z Ogólnopolską Federacją Młodzieżowych Samorządów Lokalnych. Młodzieżowi radni usiłowali też dyscyplinować swoje grono i wykluczyli ze składu MRM trzy osoby, które uchylały się od obowiązków. - Mimo, że rok szkolny był bardzo pracowity dla rady, nie wszystkie plany udało się zrealizować - powiedziała podczas sesji **Aleksandra Turska**, przewodnicząca MRM. - Liczymy na to, że następcy będą kontynuować nasze działania. Zawsze mogą też liczyć na naszą pomoc.

M.M.

Funkcjonariusze do szkół

W Tczewie ze Strażą Miejską bezpieczniej

Funkcjonariusze Straży Miejskiej po wakacjach wznowili działania profilaktyczne adresowane do dzieci i młodzieży z tczewskich szkół oraz ich nauczycieli i opiekunów. Celem programu jest dążenie do wychowania dzieci i młodzieży w poszanowaniu prawa, a także uświadomienie im jak uczyć się, pracować i odpoczywać bezpiecznie.

Podczas spotkań w szkołach strażnicy miejscy mówią o potrzebie przestrzegania przepisów prawa, tłumaczą zbieżność norm prawnych i moralnych, ostrzegają przed zagrożeniami, a także szczegółowo tłumaczą sens istnienia nakazów, zakazów i obowiązków prawnych. **Andrzej Jachimowski**, komendant Straży Miejskiej w Tczewie oraz **Arkadiusz Grabowski**, inspektor ds. profilaktyki, na podstawie doświadczeń funkcjonariuszy opracowali projekt „W Tczewie ze Strażą Miejską bezpieczniej”.

Projekt ten obejmuje następujące działy:

- **bądź bezpieczny** - program, który ma na celu omówienie zagrożeń i sposobów ich unikania, wyrobienie nawyku bezpiecznego zachowania się (m.in. bezpieczna droga do szkoły, bezpieczeństwo w czasie zabawy, bezpieczne wakacje, bezpieczna zima, zagrożenia ze strony osób nieznanym);
- **odpowiedzialność prawna nieletnich** - celem programu jest przeciwdziałanie przestępczości wśród nieletnich, uświadomienie im praw i obowiązków, budowanie poczucia odpowiedzialności za własne czyny i liczenia się z ich konsekwencjami;
- **EKO-strażnik** - celem jest kształcenie świadomości ekologicznej najmłodszego pokolenia tczewian, wykształcenie u dzieci nawyku dbania o czystość, ład i porządek otoczenia, uświadomienie konsekwencji braku troski o przyrodę, a w efekcie zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego;
- **strażnik trzeźwości** - celem jest przeciwdziałanie przestępczości wśród dzieci i młodzieży zagrożonej problemem alkoholowym poprzez uświadomienie jej negatywnych zjawisk, jakie wiążą się z nadużywaniem alkoholu (zwłaszcza łamanie przepisów prawa)
- **strażnik siły** - wyeliminowanie zjawiska mobbingu oraz zapobieganie powstawa-

Funkcjonariusz Straży Miejskiej Arkadiusz Grabowski prowadzi zajęcia w Szkole Podstawowej nr 5.

niu w szkołach problemów wychowawczych, które przeradzają się stopniowo w mobbing, a w konsekwencji poprawa poczucia bezpieczeństwa w szkole oraz przeciwdziałanie przemocy wśród dzieci;

- **zwierzęta wśród nas** - wpojenie dzieciom zasad bezpiecznego zachowania w kontaktach ze zwierzętami, w programie są m.in. pokazowe zajęcia z psami służącymi w policji;
- **narkotyki twoja zguba** - uświadomienie młodzieży konsekwencji spożywania narkotyków oraz poprawa bezpieczeństwa uczniów poprzez eliminację handlu narkotykami i substancjami odurzającymi;
- **dobry rodzic, dobry nauczyciel wie** - udzielenie wsparcia rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu trudnych problemów wychowawczych poprzez zaproponowanie fachowej literatury, konsultacje ze specjalistami (terapeutami, psychologami).

Programy realizowane będą przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Tczewie przy współpracy z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji oraz Straży Granicznej.

Oprócz działań prowadzonych w szkołach, program zakłada m.in. częstsze patrolowanie miejsc, gdzie zbiera się młodzież, rejonów szkół, dyskotek, dworców PKP i PKS, placówek handlowych i gastronomicznych prowadzących sprzedaż alkoholu. Strażnicy będą reagowali na wszelkie przejawy niewłaściwego zachowania młodzieży - używanie wulgaryzmów, palenie papierosów, picie alkoholu, przemoc, wandalizm.

Twórcy programu są otwarci na wszelkie propozycje mogące przyczynić się do zapobiegania zjawiskom patologicznym i kryminogennym na terenie Tczewa. Liczą na pomoc i wsparcie mieszkańców.

W skrócie

- **Poprawią dokumentację na „węzeł”**
Trwają prace związane z weryfikacją dokumentacji projektowej na zadanie pn. „Regionalny węzeł komunikacyjny ruchu pasażerskiego w Tczewie”. Urząd Miejski korzysta z usług firmy, która zajęła się sprawdzeniem przekazanej przez projektanta dokumentacji. W wyniku auditu, projektant został zobowiązany do wprowadzenia poprawek.

Projekt ma być realizowany w oparciu o dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Pomorskiego. Dokumentacja ma zostać dołączona do wniosku aplikacyjnego. Konkurs ma zostać ogłoszony w przyszłym roku.

W efekcie realizacji projektu ma w Tczewie powstać komunikacyjne centrum, które powiąże ze sobą różne rodzaje transportu – samochodowy, zbiorowy miejski i pozamiejski, kolejowy. Obiekt ma być wizytówką miasta dla podróżnych przybywających do Tczewa. Ma to być jeden z atrakcyjniejszych punktów miasta, wyposażony w obszerne parkingi (także podziemny), obudowany usługami.

- **Zbierają na statek**

27 czerwca br. powołany został Społeczny Komitet Budowy Śródlądowego Statku Pasażersko-Wycieczkowego w Tczewie. Celem działania komitetu jest publiczna zbiórka pieniędzy na dofinansowanie budowy statku i przekazania go społeczeństwu Pomorza i turystom dla uprawiania masowej turystyki wodnej w Delcie Wisły. Skład Prezydium komitetu:

Tadeusz Wrycza - przewodniczący, **Edward Adamczyk** i **Ludwik Orczyk** - zastępcy przewodniczącego, **Paweł Galat** - sekretarz, **Arkadiusz Brzozowski** - zastępca sekretarza, **Andrzej Hegele** - skarbnik, **Mariusz Portjanko** - zastępca skarbnika, **Andrzej Grzyb**, **Roman Liebrecht**, **Włodzisław Mroczkowski** - członkowie komitetu.

Biuro komitetu mieści się w budynku Centrum Wystawienniczo-Regionalnego Dolnej Wisły i czynne jest w każdy czwartek w godz. 10.00-14.00, tel. 518 381 217.

Straż Miejska w Internecie

Tczewska Straż Miejska ma swoją stronę internetową: www.strazmiejska.tczew.pl Można na nią wejść także poprzez miejską stronę internetową: www.tczew.pl Zachęcamy do zaglądania na stronę i zapoznania się z aktualnymi informacjami Straży Miejskiej. Za pośrednictwem strony można zgłosić interwencję oraz uwagi i propozycje dotyczące pracy funkcjonariuszy. Można się dowiedzieć, jakie są zadania i uprawnienia Straży Miejskiej, w oparciu o jakie akty prawne działa ta formacja.

Dokąd na gimnastykę korekcyjną

W związku z likwidacją zajęć gimnastyki korekcyjnej w Powiatowym Ośrodku Sportu, od września br. zadania te przejęła Gmina Miejska Tczew. Utworzono cztery centra prowadzące tych zajęć: **Gimnazjum Nr 1, Szkoła Podstawowa Nr 12, Szkoła Podstawowa Nr 7 oraz Tczewskie Centrum Sportu i Rekreacji.**

Na osiedlu Czyżykowo zajęcia odbywają się w sali gimnastycznej Gimnazjum Nr 1 (ul. Czyżykowska 69, tel. 531-17-63). Udział w tych zajęciach biorą uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi

i Gimnazjum Nr 1. Prowadzący to nauczyciele zatrudnieni w SP 10, mający odpowiednie wykształcenie.

Osiedle Śródmieście oraz Stare Miasto, które obejmuje uczniów ze Sportowej Szkoły Podstawowej Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi, Szkoły Podstawowej Nr 5, Szkoły Podstawowej Nr 11 oraz Gimnazjum Nr 2, ma swoje centrum gimnastyki korekcyjnej w Tczewskim Centrum Sportu i Rekreacji (ul. Wojska Polskiego 23, tel. 531-46-26). Prowadzący zatrudniony został z dniem 1 września 2008 r. jako nauczyciel gimnastyki

korekcyjnej w SP 11.

Zajęcia gimnastyki korekcyjnej na Osiedlu Staszica odbywają się w SP 7 (ul. Stoczniovców 15 a, tel. 531-35-06). Zajęcia prowadzi nauczyciel, który posiada odpowiednie wykształcenie w tym zakresie.

Czwarte centrum obejmie uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 8, Szkoły Podstawowej Nr 12 oraz Gimnazjum Nr 3 i mieści się w Szkole Podstawowej Nr 12 (ul. Topolowa 23, tel. 531-60-70). Prowadzący zajęcia zatrudniony został z dniem 1 września br. jako nauczyciel gimnastyki korekcyjnej w SP Nr 12.

Stare Miasto zmienia się na naszych oczach

Kierunek: rewitalizacja

Chociaż Program Rewitalizacji Miasta Tczewa tczewscy radni podjęli dopiero w 2004 r., działania zmierzające do ożywienia tego terenu zostały zapoczątkowane już 12 lat temu. Nikt jeszcze wówczas nie używał terminu rewitalizacja, ale pojawiła się potrzeba zmiany wizerunku i lepszego wykorzystania Starego Miasta pod względem społecznym, gospodarczym, turystycznym, kulturalnym. Tczew - rozległe miasto, bez wyraźnego centrum, miał wrócić tu gdzie sięgały jego początki - blisko Wisły, do swojego historycznego serca.

Co zrobiliśmy

Zapewne część tczewian nie pamięta już jak w tamtym czasie wyglądało Stare Miasto. Warto porównać dawne zdjęcia z obecną rzeczywistością.

Pierwsze prace na Starym Mieście rozpoczęły się w 1996 r. Wyremontowano wówczas nawierzchnie ulic Dąbrowskiego, Mickiewicza, Krótkiej, placu Hallera. Wkrótce potem pojawiło się stylowe oświetlenie, ograniczono ruch samochodowy.

Już rok później rozpoczął się remont domu kultury przy ul. Kołłątaja. Remont trwał 5 lat, ale w efekcie powstało jedno z najważniejszych miejsc skupiających środowiska artystyczne, centrum kulturalnych imprez, największa w mieście sala widowiskowa, miejsce gdzie młode pokolenie może rozwijać swoje artystyczne pasje.

Kolejny etap to zabudowa ulic Paderewskiego, Kołłątaja, rogu Chopina i Wodnej. Z pierwszej z ulic wprowadzono uciążliwy dla lokatorów okolicznych budynków i pacjentów szpitala - Zakład Komunikacji Miejskiej, który przeniesiono na ul. Jagiellońską. Na tym zaniedbanym, zdegradowanym obszarze powstały nowoczesne budynki wielomieszkańciewe. Wkrótce potem rozpoczęto prace nad przywróceniem do życia naszej letniej sceny, czyli amfiteatru w Parku Miejskim. W latach 1999-2004 renowacji poddane zostały fragmenty murów obronnych. Zdeastowane ruiny na powrót mogą świadczyć o bogatej przeszłości Tczewa.

Ostatnie lata to przede wszystkim stworzenie miejsca rekreacji i rozrywki na bulwarze nadwiślańskim stanowiącym dolny taras Starego Miasta. Przedsięwzięcie to zostało wyróżnione w konkursie na „Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Pomorskiego”, ogłoszonym przez Marszałka Woj. Pomorskiego Jego celem była promocja dobrych wzorców zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz uhonorowanie gmin, gdzie takie miejsca zostały stworzone.

Bulwar nad Wisłą – dawniej pusty, niewykorzystany plac, dzisiaj miejsce rekreacji chętnie odwiedzane przez tczewian.

Do działań rewitalizacyjnych włączyli się mieszkańcy. Niektóre wspólnoty mieszkaniowe wyremontowały zabytkowe kamienice.

W 2007 r. rozpoczęło działalność Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły, w maju 2008 r. oddano do użytku przystań rzeczną. Trwają prace przy budowie tras rowerowych obejmujących tereny nadwiślańskie.

Co przed nami

W przygotowaniu jest projekt rewitalizacji zdegradowanego obszaru ścisłego Starego Miasta. Chodzi o to, aby było to atrakcyjne dla mieszkańców i turystów miejsce spacerów i spędzania wolnego czasu. Realizacja projektu pozwoli wyeksponować piękno dawnej zabudowy i przybliżyć historię miasta. Zabytkowe obiekty będą oświetlone, pojawią się tablice informujące o historycznej wartości tych miejsc. Projekt obejmuje trzy ścieżki - drogę widokową, spacerową i szlak forteczny.

Z uwagi na to, że na starówce dominuje własność prywatna, działania samorządu będą się koncentrować na miejscach publicznych. Program zakłada m.in. adaptację na cele publiczne byłego budynku szkolnego na pl. Św. Grzegorza. W budynku przy ul. Zamkowej 26 proponuje się utworzenie świetlicy dla dzieci i młodzieży, przy ul. Wąskiej 32/33 - centrum monitoringu. Budynek przy ul. Podmurnej 12-15, po modernizacji, ma służyć potrzebom Centrum Wystawienniczo-Regionalnego Dolnej Wisły.

Program rewitalizacji obejmuje działa-

nia związane nie tylko z zabudową i zagospodarowaniem terenu, ale także zadania ze sfery społecznej i gospodarczej. Chodzi o zaktywizowanie obszaru, aby był on prawdziwym sercem miasta. Działania społeczne realizuje m.in. Forum Inicjatyw Społecznych proponując mieszkańcom rozmaite formy dokształcania, spędzania czasu wolnego, włączenia się do działań kulturalnych. Projekt pilotażowy „Wakacje z rewitalizacją”, zorganizował również Wydział Planowania Przestrzennego UM, przy współpracy z firmą „Lumina”. Wzięły w nim udział dzieci i młodzież ze Starego Miasta. Wkrótce ma się rozpocząć konkurs fotograficzny dla studentów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, zatytułowany „Dwie twarze Starego Miasta”. Ma on pokazać piękne i mniej urokliwe strony tego obszaru.

Po co nam rewitalizacja?

- Obszar objęty rewitalizacją, a więc rejon Starego Miasta to najbardziej cenny historycznie fragment Tczewa, nasze kulturowe dziedzictwo - tłumaczy **Danuta Morzuch-Bielawska**, naczelnik Wydz. Planowania Przestrzennego. - Musimy się czuć odpowiedzialni za to, co w najbliższym czasie stanie się z tym terenem. Jest to obszar zdegradowany, ale posiadający olbrzymi potencjał. Rewitalizacja oznacza przywrócenie dawnej świetności starówce, jej historycznego uroku, ale także rangi centrum miasta.

Realizacja zamierzeń jest bardzo kosztowna, a wobec braku wsparcia z budżetu

Ulica Dąbrowskiego w czasie remontu...

...i dzisiaj!

Czy dżiesiąt rzytkownicy Centrum Kultury i Sztuki pamiętają, jak wyglądał ten budynek kilkanaście lat temu?

Dzisiaj na jego tle swoje prace prezentują artyści (Zdarzenia 2008).

centralnego, cała nadzieja w dotacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego. Niestety, rywalizacja o te ograniczone środki będzie duża. O wsparcie stara się 8 miast, a do dysponowania będzie 8 mln euro. Konkurs ma zostać rozstrzygnięty w drugiej połowie przyszłego roku.

Tu dowiesz się więcej

Podstawą działań rewitalizacyjnych jest Program Rewitalizacji uchwalony w 2004 r. Zainteresowanych szczegółami zapraszamy na miejską stronę internetową: www.tczew.pl (pod zakładką GOSPODARKA I INWESTYCJE). Informacji można także zasięgnąć w uruchomionym w czerwcu br. przy ul. Chopina 33 Punkcie informacyjnym dotyczącym rewitalizacji Starego Miasta. Punkt czynny jest w poniedziałki i wtorki w godz. 12.00-14.00 oraz w środy w godz. 15.00-17.00.

W listopadzie br. Wydział Planowania Przestrzennego planuje zorganizować seminarium, którego tematem będą dokonania i perspektywy działań rewitalizacyjnych w Tczewie. Seminarium z udziałem specjalistów i studentów będzie adresowane do mieszkańców Tczewa.

M.M.

II wojna światowa w CWRDW

Wydawali przepustki i karty mobilizacyjne

Przez dwa dni - 30 i 31 sierpnia tczewianie mogli być świadkami rekonstrukcji wydarzeń z czasów II wojny światowej. Przed Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły stanęły dwa posterunki graniczne - polski i niemiecki.

Na terenie miasta zostały wywieszane obwieszczenia mobilizacyjne z 1939 r. Co więcej, od polskich żołnierzy można było otrzymać kartę mobilizacyjną, a żołnierze niemieccy wydawali przepustki graniczne. Rejon CWRDW był patrolowany, przechodnie byli legitymowani. Tak nietypowo w Tczewie rozpoczęły się obchody 69 rocznicy wybuchu II wojny światowej.

Ta żywa lekcja historii przyciągnęła wielu mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzież, tym bardziej, że uczestnictwo w niej nie ograniczało się jedynie do oglądania.

Organizatorzy pozwolili gościom poczuć atmosferę pierwszych dni wojny, wszystkiego dotknąć i czynnie uczestniczyć w inscenizacji. Przy niemieckim posterunku stanął wóz pancerny. Były zasięki, wojenna radiostacja i wojskowe motocykle.

Imprezę przygotowała Samodzielna Grupa Odtworzeniowa POMORZE oraz Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły.

1 września

Uczciliśmy rocznicę wybuchu wojny

1 września tczewianie uczcili rocznicę wybuchu II wojny światowej. Obchody rozpoczęły się uroczystym przemarszem ulicami miasta. Przy obelisku, na Skwerze Weteranów II wojny światowej spotkali się oraz złożyli kwiaty przedstawiciele kolejarzy, celników, samorządów miasta i powiatu, duchowieństwo, młodzież tczewskich szkół, kombatancki, żołnierze z 16. Tczewskiego Batalionu Saperów, przedstawiciele zakładów pracy, instytucji, stowarzyszeń.

Uroczystość rozpoczął Apel Poległych, podczas którego wspomniano tych, którzy polegli w pierwszych dniach wojny w Tczewie i Szymankowie. **Kazimierz Ickiewicz**, radny Rady Miejskiej, przypomniał, że z wielu przesłanek wynika, iż II wojna światowa rozpoczęła się w Tczewie. Natarcie lądowe na Tczew, przewidziane na godz. 4:45, poprzedził nalot 6 bombowców i 6 myśliwców niemieckich. Niemiecka eskadra wystartowała o godz. 4:26 z lotniska pod Elblągiem i dla zmylenia nadlatując od południa o godz. 4:34 zbombardowała dworzec PKP, zachodni przyczółek mostów oraz koszarę 2 Batalionu Strzelców. Bomby zrzucono także w centrum miasta, w rejonie elektrowni. Nalot na te obiekty

powtórzono dwukrotnie. Byli zabici i ranni: żołnierze, kolejarze i ludności cywilna. Prezydent Tczewa **Zenon Ody** przypomniał o bohaterskiej postawie celników i kolejarzy z Szymankowa oraz podkreślał, że wrzesień to miesiąc żałoby i wiary w niezbywalne wartości i bohaterską walkę za Polskę.

Obecny na uroczystości ks. dziekan **Stanisław Cieniewicz** modlił się za ofiary wojny. Trzeba pamiętać o 400 umęczonych tczewianach, którzy polegli podczas II wojny światowej.

Major **Dariusz Kujawa** z 16. Tczewskiego Batalionu Saperów wyjaśnił zebranym, jak ważnym punktem strategicznym były mosty tczewskie oraz dlaczego je wysadzono. Na zakończenie obchodów w Tczewie, delegacje złożyły kwiaty pod obeliskiem, po czym uroczystości przeniosły się do Szymankowa.

Wielkie koncerty**Kto nie był,
niech żałuje***Koncert Opole Gospel Choir.*

W sierpniu byliśmy świadkami dwóch dużych koncertów, których organizatorem był samorząd miasta Tczewa.

Jako pierwszy w kościele Św. Józefa wystąpił **Opole Gospel Choir**. Ulewny deszcz nie przeszkodził tczewianom w dotarciu na koncert muzyki gospel, którą nieczęsto mamy okazję słyszeć w naszym mieście. Występ spodobał się publiczności oklaskującą grupę gromkimi brawami. Muzycy starali się przekazać nie tylko ewangeliczne przesłanie, ale także uśmiech, radość i energię emanujące z ich występu. Członkowie chóru to doświadczeni wokaliści, wielokrotni laureaci ogólnopolskich konkursów i festiwali piosenkarskich.

30 sierpnia, rocznicę Porozumień Sierpniowych, upamiętnił koncert muzyki klasycznej w wykonaniu **Orkiestry Sinfonietta Cracovia** pod dyktando Jerzego Maksymiuka, jednego z najwybitniejszych polskich dyrygentów. Koncert odbył się w kościele NMP Matki Kościoła. Świątynia pękała w szwach. Można było usłyszeć utwory słynnych kompozytorów: J. S. Bacha, C. Debussy'ego, P. Czajkowskiego, W. Kilara. Kto nie był, niech żałuje. Podczas koncertu słuchacze mieli okazję wysłuchać przekazanych przez dyrygenta informacji o kompozytorach i wykonywanych utworach.

Sponsorem strategicznym koncertu była Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna.

**III Ogólnopolski Konkurs Piosenek Grzegorza Ciechowskiego
Grand Prix za „Kryminalną miłość”***W konkursie wystąpiło ponad 70 wykonawców.*

Malwina Kalińska, 22-letnia studentka szkoły Głównej Handlowej w Warszawie zdobyła Grand Prix w III Ogólnopolskim Konkursie Piosenek Grzegorza Ciechowskiego. Jurorów urzekło jej wykonanie utworu „Kryminalna miłość”. Konkurs odbywał się w ramach VII Festiwalu Grzegorza Ciechowskiego In Memoriam.

W konkursie wystąpiło ponad 70 wykonawców w 16 formacjach.

- Blisko osiem lat mija od śmierci Grzegorza Ciechowskiego - powiedział **Józef Goliccki**, organizator imprezy. - Od siedmiu lat organizujemy w Tczewie festiwal jego pamięci, a od trzech lat także konkurs, podczas którego młodzi ludzie mogą zmierzyć się z trudną, pełną emocji twórczością pochodzącego z Tczewa artysty. Dorastają nowe pokolenia zafascynowane jego twórczością, pojawiają się artyści, którzy w jego utworach szukają sposobu wyrażenia własnych emocji. Zawsze towarzyszą nam też osoby najbliższe Grzegorzowi Ciechowskiemu -

jego mama - **Helena Ciechowska** oraz siostra - **Aleksandra Krzemińska**.

Wykonawców oceniali jury w składzie: Tomasz Ryłko, Tomasz Gałązka, Adam Przybyłowski. Laureatka Grand Prix otrzymała nagrodę Marszałka Woj. Pomorskiego - 6 tys. zł. I miejsce i nagrodę Prezydenta Miasta Tczewa (4 tys. zł) zdobyła grupa Freak of Nature z Wałbrzycha za utwór „Niekochani”.

Nagrody specjalne przyznano grupom: Bisquit z Warszawy, Kiev Office z Gdyni, Human Farm z Tczewa oraz Tomaszowi Kowalczykowi z Chełmna.

Gwiazdą festiwalu była grupa Cool Kids Of Death.

KOGA po raz drugi**Modelarze zjechali do Centrum**

Przez trzy dni tczewianie mieli okazję oglądać modele historycznych okrętów, a to dzięki pasjonatom, którzy przybyli do Tczewa na II Ogólnopolski Zjazd Modelarzy Szkutniczych KOGA oraz wystawę Modelarstwa Szkutniczego i Okrętowego, które odbywały się w Centrum Wystawniczo Regionalnym Dolnej Wisły.

- Nasze prace są efektem wielu wysiłków - powiedział **Mirosław Rybus**, jeden z modelarzy. - Konstruuąc modele staramy się, by były one jak najwierniejszym odzwierciedleniem historycznych oryginałów. Problem polega jednak na tym, że często nie ma dokumentów, planów budowy tych dawnych jednostek pływających. Staramy się korzystać ze wszystkich dostępnych źródeł, ale nie zawsze jest to możliwe.

Modelarze, którzy wystawili swoje prace w centrum to pasjonaci, którzy konstruują te

skomplikowane jednostki poza swoją pracą zawodową. Wśród nich było dwóch tczewian - Jarosław Bąkowski i Witold Śliwiński.

- Jest to już druga taka wystawa w Centrum i mam nadzieję, że te spotkania staną się tradycją i co roku w Tczewie będziemy gościć pasjonatów modelarstwa i podziwiać ich prace - powiedział **Zenon Ody**, prezydent Tczewa. - Moim marzeniem jest, abyśmy kiedyś podobne jednostki, ale już normalnej wielkości, mogli podziwiać na Wiśle.

Podczas wystawy można było zobaczyć pokaz multimedialny o tym, jak powstają modele statków, a także zobaczyć mini-warsztat modelarski i przekonać się, jak skomplikowaną sprawą jest choćby skręca-

Modele statków wzbudzały ogromne zainteresowanie.

nie linek potrzebnych w modelarstwie.

Alicja Gajewska, dyrektor CWRDW zapowiedziała, że kolejny zjazd modelarzy odbędzie się we wrześniu przyszłego roku.

Nowe wcielenie historycznego zakątka

Do parku na piknik i mini golfa

Wizualizacja zegara słonecznego.

Mini pole golfowe wraz z wypożyczalnią sprzętu, zegar słoneczny, na którym będzie można przysiąc, plac do gry w boule, plac zabaw, brodzik, w którym najmłodszy będą mogli ochłodzić się podczas upałów - to tylko część atrakcji planowanych w Parku Miejskim. Liczący ponad 15 ha park to prawdziwe płuca miasta, największy teren zielony w Tczewie, dlatego samorządowi miasta zależy, aby było to miejsce wypoczynku, rekreacji, spacerów, rozrywki.

Koncepcję zagospodarowania Parku Miejskiego, na zlecenie Urzędu Miasta, przygotował zespół projektantów z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (Andrzej Pniewski, Remigiusz Grochał, Rafał Setlak oraz Dominika Zabłocka, która koncepcję zagospodarowania tczewskiego parku uczyniła również tematem swojej pracy dyplomowej, obronionej z wyróżnieniem).

- Zależało nam, aby zaproponowane rozwiązania uwzględniły uwarunkowania zawarte w programie rewitalizacji tczewskiej starówki, ponieważ w tym obszarze park się znajduje - tłumaczy **Janusz Landowski** z Wydz. Spraw Komunalnych UM. - Chcielibyśmy, aby to miejsce nawiązywało do historycznych początków, bo park założono pod koniec XIX wieku, ale jednocześnie było wyposażone w nowoczesne rozwiązania pozwalające wypoczywać tu całym rodzinom.

Rozrywkowym centrum parku pozostanie amfiteatr. Na razie w sferze dyskusji pozostaje jego ewentualne zadanie. Odnowione zostaną zabytkowe zabudowania po Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji we wschodniej części parku. Nie zmieni się funkcja budynku, gdzie mieści się stacja pomp, ale drugi obiekt zostanie zaadaptowany na potrzeby Pracowni Edukacji Ekologicznej. Jeszcze dalej, na przylegającym do parku, niezagospodarowanym obecnie placu po firmie Yale, między ulicami Kołłątaja i Czyżykowską mógłby po-

wstać hotel i restauracja. A stamtąd już tylko krok nad Wisłę i na przystań...

Duże zmiany czekają stawek, który zostanie podzielony na trzy części. Pierwsza część, najgłębsza ma być naturalna, z roślinami wodnymi, drugą nieco płytszą stanowić będzie zbiornik wodny z fontanną, a trzecią - brodzik, gdzie będą mogli chlapać się najmłodszy podczas upalnych dni.

Na terenie przylegającym do Zespołu Szkół Technicznych urządzona ma zostać strefa dydaktyczna i być może mały ogród botaniczny. Atrakcją ma być zegar słoneczny. Przy odpowiednim nasłonecznieniu będą się wyświetlały godziny, a dzięki sztucznej oświetleniu zegar będzie mógł wskazywać czas nawet w dni pochmurne i w nocy. Zegar zostanie tak skonstruowany, że jego elementy będzie można potraktować jako miejsce do odpoczynku. Na terenie całego parku rozmieszczone mają zostać rozmaitego kształtu siedziska, urządzenia do zabaw dla najmłodszych. Tutaj także będą mogli doskonalić swoje umiejętności miłośnicy mini golfa i gry w boule. Oprócz mini pola golfowego będzie wypożyczalnia sprzętu do uprawiania tego sportu, nie zabraknie też toalet.

Nie zmieni się układ ścieżek rowerowych, ani ciągów spacerowych. Co ciekawe, układ alejek pochodzi jeszcze z XIX wieku, gdy park zakładano. Niezależnie od utwardzonych ścieżek, fragmenty parku zostaną

wyłożone tzw. grettigiem - do spacerowania, jazdy na rolkach, wrotkach, do siedzenia.

Aby zapobiec dewastacji parku, obszar ten ma zostać ogrodzony, będzie też zamknięty na noc. Oczywiście nic nie będzie stało na przeszkodzie, aby park, nawet w godzinach nocnych, udostępnić organizatorom imprez kulturalnych.

Na razie trudno jeszcze oszacować koszty renowacji parku, samorząd będzie się starał uzyskać środki unijne na ten cel. Od tego zależy też termin realizacji koncepcji, ale pierwszy krok zostanie poczyniony już w tym roku - część nieutwardzonych alejek zostanie pokryta naturalnym kruszywem. Będzie to nawiązanie do historycznych początków parku.

Zobacz też projekt koncepcyjny renowacji Parku Miejskiego na ostatniej stronie „PM”

Z kart historii

Starsza część parku położona w parowie powstała w drugiej połowie XIX wieku. Natomiast górna część, południowa, pochodzi z początku XX stulecia. Park Miejski w Tczewie przez wiele lat należał do najwspanialszych terenów zielonych na Pomorzu. To miejsce podmiejskich spacerów cieszyło się ogromnym powodzeniem. Przez pierwsze dwa lata wytyczono sieć ścieżek i alejek. Centralnym miejscem parku był staw z fontanną, gdzie schodziły się wszystkie alejki. W parku zlokalizowane zostało ujęcie wody wraz ze stacją pomp miejskich wodociągów, która razem z wieżą ciśnienia stanowiła jednolity system zaopatrzenia miasta w wodę.

W bogatym drzewostanie parku są m.in. egzotyczne drzewa i krzewy, dwa spośród rosnących w pobliżu stawku buków pospolitych uznano za pomniki przyrody. Prawdopodobnie zostały posadzone, gdy zakładano park. W pobliżu wejścia do parku leży głaz, na którym umieszczono tablicę upamiętniającą kilkudziesięciu tczewskich harcerzy poległych i zamordowanych podczas II wojny światowej, a w pobliżu Zespołu Szkół Technicznych umieszczono tablicę poświęconą ofiarom stalinizmu.

Tak ma wyglądać stawek po zmianach.

CKiS zaprasza

Ruszają sekcje

Centrum Kultury i Sztuki zaprasza do udziału w różnych sekcjach zainteresowań.

- **Sekcja fotograficzna** - uczestnicy zdobędą wiedzę teoretyczną i udoskonalą umiejętności praktyczne z zakresu fotografii (instruktor - Stanisław Szwedowski, sekcja bezpłatna).
- **Sekcja dziennikarska** - uczestnicy sekcji będą tworzyć zespół redakcyjny miesięcznika CKiS „Kompas Kulturalny”; do uczestnictwa w zajęciach organizatorzy zapraszają młodzież ponadgimnazjalną, która chce zdobywać wiedzę i umiejętności w zakresie dziennikarstwa i szeroko pojętej kultury.
- **Sekcja astronomiczna** - dla tych, którzy interesują się astronomią (instruktor - Jarosław Pióro, sekcja bezpłatna)
- **Szkoła tańca towarzyskiego i nowoczesnego** - zajęcia w grupach zróżnicowanych pod względem stopnia zaawansowania i wieku. Dzięki tym zajęciom uczestnicy mogą: poznać różne techniki taneczne, wzbogacać wiedzę na temat tańca, kształtować sprawność fizyczną, nabyć umiejętność poruszania się na scenie.
- **Szkółka gitarowa** - każdy, kto rozpoczyna swoją przygodę z grą na gitarze i ten, kto posiada już pewne umiejętności w tym zakresie, będzie mógł poznać wyjątkowość i urok gitarowych brzmień. Zainteresowani proszeni są o zabranie ze sobą instrumentów (instruktor - Zbigniew Flisikowski).
- **Śpiewamy i tańczymy** - uczestnicy zajęć pod okiem instruktorów (Haliny Malak Kaszuckowskiej i Jerzego Cyganowskiego) będą kształcić umiejętności wokalne i taneczne. Sekcja bezpłatna.
- **Rytmika** - zajęcia skierowane do dzieci w wieku 3 - 6 lat. Obok nauki piosenek, zabaw i tańców, zajęcia kształtują u dzieci poczucie rytmu i rozwijają ich zdolności ruchowe.
- **Zajęcia plastyczne** - uczestnicy zajęć poznają różne techniki plastyczne, uczą się m.in. zasad kompozycji oraz tego, jak w odpowiedni sposób wykorzystać w swoich pracach różnorodne materiały i przybory.
- **Warsztaty bębniarskie** - prowadzone przez instruktora Sławomira Porębskiego, znanego m.in. z zespołów „Dzembersi”, „No Limits”, „Ikenga”, „Leszcze” i innych. Organizatorzy proszą o przyniesienie własnych instrumentów.

Wszystkie zajęcia odbywać się będą w Centrum Kultury i Sztuki, ul. Wyszyńskiego 10. Więcej informacji pod numerem tel.: 058 531 07 07.

ZDARZENIA pod skrzydłami Wielki festiwal za małe

Miało być skromnie i biednie, a nawet wcale, ale po raz kolejny okazało się, że dla prawdziwych pasjonatów nie ma rzeczy niemożliwych. Około 200 artystów z całej Europy, blisko dwadzieścia spektakli, warsztaty artystyczne, kilka instalacji, a wśród nich ta najważniejsza - Józefa Szajny - Wielkiego Nieobecnego tegorocznej edycji festiwalu - to wszystko można było zobaczyć w Tczewie w miniony weekend podczas IX Międzynarodowego Festiwalu Działań Teatralnych i Plastycznych Tczew - Europa. Kto nie był, niech żałuje i szykuje się na kolejną dziesiątą edycję...

W tym roku festiwal nie otrzymał unijnego wsparcia. Budżet imprezy okazał się niższy niż w pierwszej edycji festiwalu. - Postanowiliśmy przetrwać mimo tych finansowych problemów, bo... nie mogliśmy się powstrzymać - powiedziała Halina Kasjaniuk, dyrektor artystyczny „Zdarzeń”. - Wszyscy pracujący przy festiwalu jesteśmy zakochani w teatrze i sztuce, jesteśmy idealistami. Dlatego i dzięki pomocy wielu naszych przyjaciół, udało się tę „dziewiątkę” zorganizować. Niektóre grupy zdecydowały się na przyjazd na własny koszt, inni - jak Teatr Nowy z Krakowa wystawił spektakl nie chcąc od nas pieniędzy.

Festiwal zainaugurowało otwarcie ekspozycji „Drang nach Osten - Drang nach Western”, autorstwa zmarłego w tym roku prof. Józefa Szajny, wybitnego scenografa, reżysera teatralnego, scenarzysty, teoretyka teatru, malarza i grafika, a przede wszystkim wielkiego przyjaciela i patrona „Zdarzeń” i Honorowego Obywatela Miasta Tczewa. Ta wystawa to skromny hołd złożony wielkiemu artyście. Na otwarciu festiwalu obecny był Łukasz Szajna, syn profesora. - Gdyby nie opieka Profesora, jego obecność i wsparcie naszej idei, nie byłoby „Zdarzeń” w takim kształcie - powiedziała Halina Kasjaniuk. - Sądymy, że Profesor, zawsze będzie nam towarzyszył w zmaganiach o kształt współczesnej sztuki. Także ten festiwal odbywa się pod jego skrzydłami. Pragniemy spłacić swój artystyczny dług i czynimy starania, aby od przyszłej jubileuszowej edycji festiwal nosił zaszczytne imię Prof. Józefa Szajny.

Głównym punktem corocznej edycji „Zdarzeń” jest konkurs adresowany do debiutujących twórców będący jednocześnie promocją ich talentów. W konkursie „wystartowało” 11 projektów teatralnych zrealizowa-

nych przez młode grupy teatralne z Litwy, Polski, Słowacji i Węgier. Najwyżej jurorzy ocenili spektakl „Wyspy” w reżyserii Ewy Woźniak i wykonaniu Stowarzyszenia De Novo (Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna w Krakowie i Akademia Teatralna w Warszawie - Wydział w Białymstoku).

Nowością tegorocznej edycji były instalacje w przestrzeni miasta. W siedmiu punktach Tczewa młodzi twórcy zaprezentowali autorskie projekty. W tej kategorii zwyciężył projekt pn. „Kosmos” przygotowany na Bulwarze nadwiślańskim przez studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Obok propozycji konkursowych mogliśmy być świadkami wielu interesujących spektakli przygotowanych przez gości specjalnych imprezy. Duże wrażenie wywarły „Koszmary z obozu koncentracyjnego” w wykonaniu młodych artystów z Akademii Teatralnej w Rzymie. - Już po raz trzeci przyjechaliliśmy do Tczewa, ale po raz pierwszy z własnym przedstawieniem - powiedział Fabio Omodei, reżyser spektaklu, dyrektor RomaTeatroFestival w Rzymie, jeden z jurorów „Zdarzeń”. - Zanim rozpoczęliśmy pracę nad sztuką, pojechaliliśmy do obozu koncentracyjnego, aby przekonać się jak takie miejsca wyglądały. To zupełnie coś innego niż lektura książek historycznych. Bardzo wszyscy przeżyliśmy tę wizytę, byliśmy wstrząśnięci. Tę sztukę zrobiliśmy naprawdę z sercem.

Wiele osób z niecierpliwością czekało na spektakle Teatru Nowego z Krakowa. Tym razem zobaczyliśmy dwie propozycje - „Historie Petera Zelenki” oraz „Griga”. Ten ostatni spektakl był już wystawiany podczas VI edycji „Zdarzeń” w 2005 r. Otrzymał wówczas nagrodę Fair Play. Wiąże się z nim ciekawa historia. - Gdy prof. Anna Polony kilka

Nagrodzona instalacja „Kosmos”.

Józefa Szajny pieniądze

lat temu zobaczyła ten spektakl, zakazała nam go grać - powiedział **Piotr Sieklucki**, dyrektor teatru. - Mimo tego zakazu wystawiliśmy „Grigę” w Tczewie. Jury „Zdarzeń” przewodniczył wówczas Jerzy Stuhr i ... zakochał się w tym spektaklu. To tutaj „Griga” ma więc swój artystyczny początek. Dlatego ten spektakl dla tczewskiej publiczności zawsze będziemy grali za darmo.

Obok festiwalu odbywały się także warsztaty artystyczne adresowane do ludzi zainteresowanych sztuką, młodych aktorów, scenografów, a także instruktorów teatralnych z domów kultury. Ideą organizatorów jest szkolić ich, ale także spotkać ze sobą, umożliwić nawiązanie kontaktu. Ok. 40 osób pracowało podczas warsztatów z dziedziny aktorstwa, improwizacji, muzyki i scenografii. Warsztatowcy pracowali nad fragmentami dramatu „Anioły w Ameryce” Tonego Kushnera. Tematem przewodnim była tolerancja. Efekt ich pracy mogliśmy zobaczyć podczas etudy warsztatowej w piątkowy wieczór.

I na koniec słowo o publiczności, a ta jest na „Zdarzeniach” naprawdę wyjątkowa. Mimo, że niemal przed każdym spektaklem mniejsze lub większe grono osób musiało odejść z kwitkiem z powodu braku miejsc, nie było pretensji, protestów. Do sal wchodziło tyle osób, ile było w stanie się zmieścić, a nie tyle ile przygotowano krzeseł. Wiele osób, aby móc obejrzeć spektakl, gotowych było znosić niewygodę - siedzieć na podłodze, parapecie, gdziekolwiek udało się znaleźć odrobinę miejsca. Nie komfort był tu najważniejszy. Przez trzy dni ulice Tczewa pełne były młodych ludzi - artystów, widzów, którzy

Otwarcie ekspozycji prof. Józefa Szajny.

oglądali nie tylko spektakle, ale także miasto. Z zaciekawieniem penetrowali urokliwe zakamarki starówki.

- Publiczność mamy najwspanialszą na świecie - wielokrotnie powtarza **Halina Kasjaniuk**. - „Zdarzenia” są dedykowane młodym intelektualistom Tczewa. Dlatego nawet mimo problemów finansowych nie wprowadziliśmy biletów. Od wielu lat mamy pełną widownię.

Widownia rzeczywiście była pełna. Aż szkoda, że brakuje w Tczewie sal, które pomieściłyby wszystkich spragnionych artystycznych wrażeń...

Organizator festiwalu „Zdarzenia” to Stowarzyszenie Inte-

gracji Humanistycznej PO-MOST, a współorganizatorami są Urząd Miejski w Tczewie oraz Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły.

Małgorzata Mykowska

NAGRODY

- Grand Prix - „Wyspy”, reż., Ewa Woźniak (Stowarzyszenie De-Novo - Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna w Krakowie i Akademia Teatralna w Warszawie - Wydział w Białymstoku.)
- dwie Nagrody Marszałka Woj. Pomorskiego:
- spektakl „Sny”, reż. Agata Kucińska (Teatr Ad Spectatores - Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna w Krakowie - Wydział we Wrocławiu i Akademia Sztuk Pięknych w Poznaniu)
- spektakl „Orlando”, reż. Agnieszka Baranowska (Akademia Teatralna w Warszawie - Wydział w Białymstoku)
- Nagroda Starosty Tczewskiego - spektakl „Wdowy”, reż. Zsuzsa David (Uniwersytet Sztuki Teatralnej i Filmowej w Budapeszcie)
- Nagroda Ministra Kultury - instalacja „Kosmos”
- Nagroda Specjalna Fabio Omodei - spektakl „Witkace”, (Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna w Krakowie - Wydział we Wrocławiu). Nagrodą jest wyjazd na bliźniaczy festiwal do Rzymu.
- Nagroda Publiczności - spektakl „Charles Chaplin - Untold Story”, reż. Rafał Hajdukiewicz, Adam Frankiewicz (grupa La Lune: Akademia Teatralna w Warszawie - Wydział w Białymstoku)
- Nagroda Fair Play - spektakl „Charles Chaplin - Untold Story” (j. w.)

„Griga” - spektakl według opowiadań Antoniego Czechowa, w wykonaniu Teatru Nowego z Krakowa.

Takie kolejki ustawiały się przed rozpoczęciem spektakli.

Nie przegap

• Artur Barciś w „Bramie”

Tczewskie Towarzystwo Kulturalne BRAMA zaprasza na spotkanie z cyklu „Ogrody sztuk”. Tym razem bohaterem imprezy będzie Artur Barciś, aktor teatralny, filmowy, telewizyjny i dubbingowy, reżyser. Tytuł spotkania: „Życie pisane nie tylko poezją”.

Impreza odbędzie się 26 września o godz. 20.00 w Centrum Kultury i Sztuki (ul. Kard. Wyszyńskiego 10). Wstęp wolny.

Współorganizatorem spotkania jest Urząd Miejski w Tczewie.

• Nadwiślańskie Spotkania Regionalne

Oddział Kociewski Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Tczewie zaprasza na Nadwiślańskie Spotkania Regionalne 17 i 18 października br. w Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły. Wstęp wolny.

Konferencja będzie poświęcona dziedzictwu kulturowemu Pomorza Nadwiślańskiego i dziedzictwu ekologiczno - przyrodniczemu Kociewia, Żuław i Powiśla. W ramach realizacji projektu zorganizowane zostaną również spotkania dotyczące fauny Kociewia - dla dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 8 i nr 10 w Tczewie.

Gościem specjalnym (w dniu 17 października) będzie Dominik Włoch, który w ubiegłym roku odbył pieszą pielgrzymkę do Ziemi Świętej (przez 125 dni), a w tym roku do Sanktuarium w Medjugorje. Więcej informacji na stronie www.zkp.tczew.pl

• Szantowe wtorki na przystani

Tczewskie Centrum Sportu i Rekreacji zaprasza na spotkania szantowe, które odbywają się w każdy wtorek o godz. 19.00 na przystani (ul. nad Wisłą 6). Pierwsze spotkanie odbyło się 2 września, a jego gwiazdą był Ryszard Muzaj - kompozytor, autor tekstów, aranżer i jeden z najbardziej znanych wykonawców ballady żeglarskiej.

Spotkania szantowe to również okazja do zaprezentowania własnego talentu.

Centrum
Edukacji Dorosłych
Centrum Kształcenia

Ustawicznego w Tczewie

8 3-110 Tczew, ul. 30 Stycznia 1, tel. 058 532-13-97, 058 531-69-50, fax: 058 777-62-86

Zapisy na kursy językowe dla osób indywidualnych i firm rok szkolny 2008/2009

angielski * niemiecki
francuski * hiszpański * rosyjski

Nauka języków w CED to:

- Wykwalifikowana, sprawdzona kadra lektorów!
- Przygotowanie do międzynarodowych egzaminów!
- Kilkanaście grup o zróżnicowanym poziomie!
- Interesujące metody zajęć
- Konkurencyjne ceny!
- Atrakcyjny system zniżek!!!
- m.in. zajęcia w pracowniach multimedialnych

Specjalna promocja wrześniowa!
Zniżka 10% dla uczestników małych grup językowych (2,3,4 osobowych).

Drabina dla straży pożarnej

Miasto pomoże

Jeszcze w tym roku tczewska straż pożarna ma szansę otrzymać samochód z drabiną mechaniczną, która zdecydowanie poprawi możliwości niesienia pomocy lokatorom wieżowców. Koszt pojazdu waha się w granicach od blisko 2 mln do 2,4 mln zł, w zależności od wysokości drabiny. Radni miejscy zdecydowali o dofinansowaniu tego zakupu w wysokości 1,1 mln zł, z czego 430 tys. zł „dołożono” podczas sierpniowej sesji.

O konieczności wyposażenia naszej straży pożarnej w tak wysoką drabinę przekonywał **Waldemar Walejko**, komendant powiatowej straży pożarnej w Tczewie. Jest to sprzęt niezbędny w mieście, gdzie znajduje się 21 wysokich (31-33-metrowych) budynków.

Straż pożarna zgromadziła oferty na zakup takiego sprzętu. Tańszy wariant zakłada zakup samochodu z drabiną sięgającą 37 m, droższy - 40 m. Aby przekonać się jaki wariant będzie optymalny dla Tczewa, wypożyczono samochód z 37-metrową drabiną z jednostki w Malborku i urządzono próbę generalną przy ul. Saperskiej oraz Jedności Narodu. Okazało się, że drabina sięga najwyższych pięter budynków. Sprawdzić to mieli okazję także radni, którzy odważyli się wejść na drabinę i „poszybować” na dachy wieżowców.

- Po tej próbie mogę stwierdzić, że drabina 37-metrowa wystarczy na potrzeby Tczewa - powiedział nam komendant **Waldemar**

Próba generalna przy jednym z tczewskich wieżowców.

Walejko. - Wkrótce ogłosimy przetarg na zakup pojazdu i sądzę, że do końca tego roku nasza jednostka będzie już dysponowała nowym sprzętem.

M.M.

Świętowaliśmy razem z wojskiem

Promocja Tczewa w Elblągu

W Elblągu odbyła się uroczystość poświęcona 89. rocznicy istnienia 16 Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej im. Kazimierza Jagiellończyka. Na uroczystości prezentowały się miasta, gdzie stacjonują jednostki podległe 16 Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej - prócz gospodarzy także Tczew, Braniewo, Morąg, Suwałki, Bartoszyce.

- To dla nas najbardziej podniosła uroczystość w ciągu roku. Związana jest z dziedziczeniem tradycji, historią szlaku bojowego naszych poprzedników, ale i współczesną służbą, w tym w misjach stabilizacyjnych i pokojowych w Afganistanie, Iraku, Kosowie, Syrii, Libanie czy Czadzie, gdzie od kilku lat nasi żołnierze wykonują zadania w ramach Polskich Kontyngentów Wojskowych - mówił mjr **Zbigniew Tuszyński**, rzecznik prasowy 16 PDZ.

Msza święta, przemarsz oddziałów ulicami miasta, uroczysta zbiórka oraz festyn dla mieszkańców Elbląga i regionu - tak kolejną rocznicę świętowali elbląscy żołnierze. Z okazji tego święta przygotowano bogaty program obchodów rocznicy powstania dywizji, które zostały połączone z przysięgą wojskową najmłodszych żołnierzy jednostek wojskowych Garnizonu Elbląg.

Program artystyczny zaprezentowały zespoły i ośrodki kultury, na odwiedzających

Tczewskie stoisko wzbudziło ogromne zainteresowanie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

czekały pokazy sprzętu wojskowego, koncert Orkiestry Wojsk Lądowych Garnizonu Elbląg, pokaz musztry i sprawności Szwadronu Kawalerii, pokazy działania pododdziałów rozpoznawczych i ogólnowojskowych, zawody, konkursy i zabawy dla dzieci i młodzieży oraz wiele innych atrakcji.

Biuro Promocji Urzędu Miejskiego wraz z 16. Tczewskim Batalionem Saperów prezentowali nasze miasto oraz wyjaśniali przybyłym gościom, dlaczego warto przyjechać do Tczewa i na Kociewie. Liczne materiały promocyjne z całego Tczewa zgromadzone na naszym stoisku wzbudziły duże zainteresowanie gości. Jednak największą popularnością cieszyły się feferuski kociewskie przygotowane przez panią **Krystynę Gierszewską**, które widnieją na Liście Produktów Tradycyjnych.

Działkowe święto plonów

Nagrody za najładniejsze ogródki

Już po raz szesnasty świętowali tczewscy działkowcy. Dożynki Działkowe, które odbyły się tym razem na terenie ogrodów przy ul. Rokickiej, były dla działkowców okazją do prezentacji swoich plonów, a dla wszystkich szansą na wymianę ogrodniczych doświadczeń, wzbogacenia wiedzy oraz na dobrą zabawę. Organizatorami imprezy byli ROD im. W. Witosa i ROD „Nad Wisłą”.

Jednym z najważniejszych punktów programu było ogłoszenie wyników i wręczenie nagród w konkursie na najładniejsze działki ogrodnicze miasta. Rywalizacja toczyła się w dwóch kategoriach: działki rekreacyjne oraz warzywniczo – rekreacyjne.

Wśród działek rekreacyjnych najwyżej oceniono ogród Alicji i Zygmunta Bielskich z ROD im. W. Witosa. Drugie miejsce zajęła działka ROD im. J. Kasprowicza, należąca do Alicji i Adama Makowskich. Trzecie miejsce przypadło Bożenie i Dariuszowi Manteysom z ROD im. ks. Sambora II.

Działka Elżbiety i Józefa Struczyńskich z ROD im. ks. Sambora II zajęła I miejsce w kategorii ogrody warzywniczo – rekreacyjne. Zaraz za nią znalazła się działka Renaty Gawrych z ROD im. M. Kopernika. III miejsce ex aequo przyznano działkom: Teresy i Józefa Borkowskich z ROD im. W. Witosa oraz Erwina Przybyłowskiego z ROD im. J. Kasprowicza. Przyznano także czwarte miejsce, które przypadło Bożenie Musiał (ROD „Nad Wisłą”) oraz Gertrudzie i Tadeuszowi Stępień (ROD im. Księcia Sambora).

Podczas imprezy można było zwiedzać wystawę działkowych plonów, wystawę gołębi oraz obejrzeć występy podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej z ulicy Wigury. Dzieci miały szansę postrzelać do tarczy i wziąć udział w loterii fantowej. Dorośli strzelali z broni sportowej. Tytuł „Mistrza Tczewskich Ogrodów Działkowych” drużynowo (dwubój - strzelanie i rzut granatem) zdo-

Wystawa plonów ROD im. Księcia Sambora II.

był ROD Nad Wisłą. Indywidualnie w strzelaniu zwyciężył Leszek Wasilewski z ROD Kolejarski, a w rzucie granatem – Mieczysław Brykarczyk z ROD im. W. Witosa. Swoje zasługi w zawodach miały również panie. W rzucie granatem nie do pobicia była Elżbieta Dobrzewińska.

Wiele osób skorzystało z możliwości zakupu cebulek kwiatowych, drzewek, krzewów ozdobnych i owocowych oraz figur ogrodowych. Swoje stoisko miało również Koło Gospodyń Wiejskich z Rokitek, które serwowało pyszne ciasta własnego wypieku, chleb ze smalcem oraz różnego rodzaju nalewki własnej roboty. Ponadto wszyscy, którzy przybyli na dożynki, zostali poczęstowani grochówką. Na zakończenie w Domu Działkowca przy Ogrodzie „Nad Wisłą” na ulicy Ceglarskiej odbyła się zabawa taneczna.

Oprawę muzyczną całej imprezy zapewnił zespół Wesola Kapela.

„Fala za falą”

Codziennosc na okrętach

Życie codzienne na okrętach Polskiej Marynarki Wojennej w okresie II wojny światowej można było poznać dzięki fotografiom prezentowanym na wystawie „Fala za falą” w Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły. Na wystawie zgromadzono ponad 60 fotografii wykonanych z negatywów zgromadzonych Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu.

Wystawę można było oglądać przez cały sierpień. Przygotowano ją z okazji obchodów 90-lecia Polskiej Marynarki Wojennej oraz 55-lecia Muzeum Marynarki Wojennej. Wystawę zorganizowało Stowarzyszenie Lastradia, Gdańskie Towarzystwo Fotograficzne oraz CWRDW.

- Zgromadzone tu fotografie mają ogromną wartość historyczną - powiedziała Alicja Gajewska, dyrektor CWRDW, podczas finału wystawy. - Negatywy pochodzą sprzed blisko 70 lat, a mimo to udało się z nich zrobić zdjęcia tak dobrej jakości. Niezwykły jest także to, że fotografie dokumentują sceny z życia codziennego marynarzy i oficerów marynarki wojennej, a nie z akcji bojowych, które znacznie częściej przedstawia się w publikacjach historycznych.

Na fotografiach można było zobaczyć załogi polskich jednostek - Ślązaka, Krakowiaka, Dragona i in. podczas obierania ziemniaków, towarzyskich rozmów, chwil relaksu przy gitarze.

O wielu godzinach spędzonych nad wykonaniem zdjęć mówił Adam Fleks z Gdańskiego Towarzystwa Fotograficznego. Niektóre z negatywów były bardzo źle zachowane. Dzięki ogromnej pracy i znajomości warsztatu fotograficznego udało się stworzyć wspaniałą dokumentalną wystawę. Trudno było wybrać fotografie, ponieważ Biblioteka Raczyńskich ma ich w swoich zbiorach około tysiąca.

Autorów zdjęć jest bardzo wielu, ale wśród nich znalazł się por. Andrzej Jarczewski, zięć Józefa Piłsudskiego.

Podczas zamknięcia wystawy obecny był kontradmirał Jerzy Patz, który odczytał list gratulacyjny od zastępcy dowódcy Marynarki Wojennej RP kadm. Waldemara Głuszko, adresowany do organizatorów wystawy. Zdaniem kontradmirała, zdjęcia doskonale oddają atmosferę marynarskiej służby.

XIII Międzynarodowy Turniej Bokserski im. J. Kruży

Tczewianin najlepszy

29 walk rozegrano podczas XIII Międzynarodowego Turnieju Bokserskiego im. Józefa Kruży w Tczewie. Organizatorzy zaprosili do udziału w turnieju pięściarzy z województw kujawsko – pomorskiego i warmińsko – mazurskiego oraz z klubów naszego województwa. Ponadto wystąpili pięściarze Czech, Rosji i Niemiec. Turniej odbywał się na terenie Tczewskiego Centrum Sportu i Rekreacji.

Najlepszym zawodnikiem imprezy był tczewianin Patryk Dyller.

Ponadto medale i pamiątkowe puchary zdobyli najlepsi w poszczególnych drużynach zagranicznych - Michał Lewszyn z Rosji, Czech Michal Vodarek oraz Ibrahim Trena z Niemiec. Najlepszym zawodnikiem województwa pomorskiego uznano Mateusza Krużę, wnuka patrona turnieju. Najlepszym technikiem zawodów okazał się Tomasz Mazur ze Słupska, Patryk Litkiewicz został najlepszym bokserem Wisły, a Wiktor Agatelian był najmłodszym zawodnikiem turnieju.

Na zaproszenie Romana Liebrechta do Tczewa przyjechał jako gość honorowy Krzysztof „Diablo” Włodarczyk.

Tradycyjnie uczestnicy zawodów złożyli kwiaty na grobie patrona turnieju – Józefa Kruży.

Organizatorem turnieju była Sekcja Bokserska MKS „Wisła” w Tczewie. Patronat nad turniejem sprawował Prezydent Miasta Tczewa oraz Marszałek Województwa Pomorskiego.

Jan Kulas wśród najaktywniejszych posłów obecnego Sejmu

Po pierwszym etapie działalności pracę parlamentarzystów podsumowali dziennikarze. Poseł Jan Kulas został oceniony jako jeden z najaktywniejszych posłów tego Sejmu.

25 lipca 2008 r. zakończyło się XX posiedzenie Sejmu. Parlamentarzyści rozpoczęli letnią przerwę urlopową. Jednak okres minionych dwudziestu posiedzeń Sejmu stał się dla dziennikarzy okazją do podsumowania pracy obecnych posłów. Dziennikarze mediów ogólnopolskich ocenili pracę poszczególnych posłów. Jan Kulas został zaliczony do kilku najaktywniejszych posłów w 460-osobowej grupie.

Gdańska ekipa TVP 3 przeprowadziła wywiad z J. Kulasem, w którym poseł podkreślił znaczenie rzetelnej i systematycznej pracy w Sejmie i w komisjach sejmowych. Poseł powiedział również, że największą sztuką w pracy parlamentarzysty jest umiejętne łączenie spraw krajowych z ważnymi sprawami regionalnymi. Z mocy Konstytucji RP, artykułu 104, poseł „jest przedstawicielem narodu”. Jednakże na podstawie aktu wyborczego poseł jest wyraźnie związany z okręgiem wyborczym w województwie. Dla posła J. Kulasa zawsze najważniejsze było poparcie mieszkańców Tczewa i powiatu tczewskiego. Poseł służąc narodowi nie może zapominać o sprawach obywateli w swoim mieście i w regionie.

Poseł J. Kulas z racji przyznanej wysokiej oceny dziennikarzy podzielił się wiedzą na temat swojej pracy parlamentarnej. Zabieranie głosu w sprawach merytorycznych z trybuny sejmowej wymaga dużego wysiłku i stałego pogłębiania wiedzy. Polega to na żmudnym

czytaniu i studiowaniu projektów ustaw oraz uchwał, na lekturze analiz, opinii prawnych, raportów ekonomicznych i finansowych itp. Istotne miejsce w pracy parlamentarnej zajmują konsultacje społeczne i dialog z różnymi środowiskami. W debatach sejmowych poseł J. Kulas często pyta, w jakim stopniu przedstawiciele Rządu RP konsultowali projekty ustaw z partnerami społecznymi, samorządami zawodowymi i terytorialnymi, organizacjami pozarządowymi oraz środowiskami nauki, kultury i gospodarki. Jest bowiem zwolennikiem stałego i rzetelnego dialogu. Druga strona medalu w pracy parlamentarnej, zwraca uwagę poseł J. Kulas, polega na jakości czyli stanowieniu dobrego i stabilnego prawa. A uchwalanie dobrego prawa wymaga czasu i dużej cierpliwości. Dobrą praktyką przy stanowieniu prawa jest praca nad projektami rządowymi z udziałem legislatorów i ekspertów. Obecnie, w 18-tym roku naszej demokracji, główny nacisk należy położyć na jakość stanowionego prawa!

Jednak najważniejsza w aktywności parlamentarnej jest praca w komisjach sejmowych. Ta żmudna i często długotrwała praca jest na ogół niewidoczna dla telewizyjnej kamery. Jednakże zasadniczy kształt ustawy wypracowywany jest właśnie w komisjach sejmowych. J. Kulas pracuje w Komisji Zdrowia oraz Komisji Finansów Publicznych. Taki wybór komisji sejmowych nie jest przypadkowy, bowiem właśnie 2008 r. upływa pod znakiem

naprawy i stabilizowania systemu opieki zdrowotnej. Zdrowie dla każdego z nas jest najważniejsze. Z kolei dzięki Komisji Finansów Publicznych poseł ma wgląd we wszystkie sprawy gospodarcze i finansowe państwa.

W dyskusjach sejmowych poseł J. Kulas nie ukrywa, że pochodzi z Tczewa i reprezentuje swoje miasto rodzinne oraz region pomorski. Często odwołuje się do dobrych doświadczeń lokalnych. Poseł powiedział również, że tak dobre wykonywanie obowiązków parlamentarnych bardzo ułatwia „drużyna poselska” - skupiona w Biurze Poselskim. Dyrektorem Biura jest radny Roman Kucharski, a do aktywnych asystentów poselskich należą: Małgorzata Kruk, Hanna Pacholska i Roman Liebrecht. Bieżącą pracę Biura Poselskiego na wysokim poziomie prowadzi Adam Chyla.

- Dzięki tej drużynie - mówi poseł J. Kulas - mogę całkowicie skoncentrować się, szczególnie podczas pobytów w Warszawie, na pracy w Sejmie i w komisjach sejmowych. To bardzo ważne!

Przy okazji warto podkreślić, że poseł Jan Kulas z gronem najbliższych współpracowników, pracuje nad książką poświęconą papieżowi Janowi Pawłowi II.

**Biuro Poselskie
Posła Jana Kulasa**

Oświadczenie poselskie

Józef Klejnot-Turski - w 50. rocznicę śmierci

Poseł Jan Kulas złożył w sejmie oświadczenie poselskie dla upamiętnienia wybitnej postaci - Józefa Klejnot-Turskiego, wykładowcy Szkoły Morskiej w Tczewie i pierwszego Prezesa Polskiego Związku Żeglarskiego, w 50-tą rocznicę jego śmierci. Poniżej prezentujemy obszernie fragmenty oświadczenia.

Józef Klejnot-Turski urodził się 20 czerwca 1889 roku w Tallinie, w rodzinie oficera wojsk rosyjskich Józefa i Walerii z domu Turkiej. Otrzymał staranne wykształcenie i wychowanie. Ukończył ośmioklasowe gimnazjum filologiczne. Początkowo studiował matematykę i astronomię, ale w 1915 r. ukończył wydział historyczno-filologiczny Uniwersytetu Petersburskiego z dyplomem pierwszego stopnia. Jego praca konkursowa „Literacka twórczość Juliusza Słowackiego” została wyróżniona złotym medalem tej uczelni.

Okres I wojny światowej Józef Klejnot-Turski spędził głównie w Rosji. Był współorganizatorem i nauczycielem dwóch szkół Macierzy Polskiej w Moskwie. Zmobilizowany do wojska rosyjskiego (artylerii), do sierpnia 1917 r. służył w twierdzy morskiej Sweaborg pod Piotrogrodem. Gromadził materiały do słownika morskiego, który będzie później publikował w Tczewie. Pod koniec sierpnia 1919 r. wstąpił do Wojska Polskiego w stopniu ppor. artylerii. Został skierowany do Polskiej Misji Wojskowej działającej na Łotwie i Estonii.

17 czerwca 1920 r. Józef Klejnot-Turski na własną prośbę został mianowany wykładowcą nowo utworzonej Państwowej Szkoły Morskiej w Tczewie. Jednak już latem 1920 podczas wojny polsko-bolszewickiej dowodził plutonem artylerii ciężkiej pod Zegrzem.

Po przejściu do rezerwy Józef Klejnot-

Turski poświęcił 4 lata Szkole Morskiej i morskim aspiracjom Tczewa! W Szkole Morskiej uczył meteorologii, oceanografii, prawa morskiego, a także jęz. niemieckiego. Cieszył się opinią dobrego nauczyciela i wykładowcy. W Tczewie rozwinął się jego duży talent publicystyczny, szczególnie na niwie kreowania wizji Polski Morskiej. Dał się też poznać jako znakomity organizator życia społecznego.

Po otwarciu Szkoły Morskiej w Tczewie, właśnie Tczew stał się na pewien czas „stolicą morską” Polski, jak pisze Krzysztof Jaworski, znawca tradycji żeglarsstwa polskiego. Józef Klejnot-Turski został głównym orędownikiem utworzenia portu morskiego w Tczewie. Swoje poglądy prezentował w założonym przez siebie i popularnym czasopiśmie „Żeglarz Polski”. Już w 1921 r. ukazała się jego książka pt. „Port Rzeczypospolitej. Widoki przyszłego rozwoju Gdańska, Tczewa i Gdyni”. Sprawa portu morskiego w Tczewie nabrała dużego rozgłosu i zainteresowania, głównie w latach 1921-1922. Przez dłuższy czas do zwolenników tej koncepcji zaliczał się m.in. Marszałek Sejmu Ustawodawczego, Wojciech Trąmpczyński. Ostatecznie Sejm 23 września 1922 r. podjął ustawę o budowie portu w Gdyni.

W pierwszych latach II Rzeczypospolitej Tczew awansował do drugiego, po Warszawie, ośrodka żeglarskiego. Nic więc dziwnego, że 11 maja 1924 r. na zjeździe kilku

organizacji żeglarskich w Szkole Morskiej w Tczewie, powstał Polski Związek Żeglarski. Jego pierwszym prezesem został wybrany Józef Klejnot-Turski.

W latach 30-tych Józef Klejnot-Turski pracował w Gdyni jako kierownik referatu prasowego tutejszej Izby Przemysłowo-Handlowej. Publikował liczne artykuły o marynarce handlowej w „Biuletynie” tej Izby. Aktywnie też działał w Lidze Morskiej i Rzeczej.

We wrześniu 1939 roku Józef Klejnot-Turski na ochotnika zgłosił się do wojska. Walczył do końca działań Lądowej Obrony Wybrzeża na Oksywiu. Resztę wojny spędził w oficerskich obozach jenieckich w Prezlaui Gross Borne.

Po zakończeniu wojny Józef Klejnot-Turski powrócił na Wybrzeże. Do 1949 r., do czasu likwidacji Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, pracował w niej jako referent działu morskiego. Wiele wskazuje na to, że nie było już dla niego miejsca na Wybrzeżu, w Polsce stalinowskiej. Ostatnie lata życia spędził Józef Klejnot-Turski w Bydgoszczy, gdzie utrzymywał się ucząc języka angielskiego.

Józef Klejnot-Turski zmarł pół wieku temu, dokładnie 25 sierpnia 1958 r. w Bydgoszczy. Był patriotą i wielkim propagatorem spraw morskich. Wiele mu zawdzięcza polskie żeglarstwo. Koncepcję portu morskiego w Tczewie podniósł do rangi sprawy państwowej.

Jan Kulas

15 lat tczewskiego koła PSOUU Niepełnosprawni wychodzą z cienia

Jeszcze kilkanaście lat temu spędzali czas zamknięci w czterech ścianach, a rozrywką było dla nich oglądanie telewizji, dzisiaj są coraz bardziej widoczni - korzystają z edukacji, terapii, ich prace biorą udział w wystawach, konkursach. Widać ich na paradach, festynach, są tam, gdzie dzieje się coś ważnego - już nie schowani wstydliwie za placami rodziców, opiekunów, ale jako pełnoprawni członkowie naszej społeczności. Osoby niepełnosprawne obchodziły swoje święto związane z 15-leciem istnienia tczewskiego oddziału Polskiego Stowarzyszenia Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Uroczystość w Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły rozpoczęła program artystyczny w wykonaniu podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej kierowanych przez **Urszulę Gieldon**. Mini-spektakl wyreżyserowała **Jadwiga Sankowska**. Zabawna interpretacja wierszy Jana Brzechwy rozbałała do łez gości przybyłych świętować jubileusz. W CWRDW otwarta została także wystawa prac plastycznych osób zrzeszonych w PSOUU. Różnorodne prace - od ceramiki poprzez batik, malowanie na szkle, tkactwo, wzbudziły zachwyt zwiedzających.

Tczewski oddział istnieje od 15 lat, ale ogólnopolskie stowarzyszenie ma już 45 lat. Na uroczystość do Tczewa przybyła **Krystyna Mrugalska**, honorowy prezes stowarzyszenia. - Przez te lata osoby niepełnosprawne intelektualnie przeszły niesamowitą drogę - od zamknięcia, samotności do sytuacji, gdy pełnią jakieś role, mają swoje miejsce w społeczności - mówiła K. Mrugalska. - Mogą korzystać z edukacji, z terapii zajęciowej, tworzone są dla nich miejsca pracy. To są już zupełnie inni ludzie, inaczej przystosowani do życia, otwarci, aktywni.

Zdaniem Krystyny Mrugalskiej, nadal jest wiele do zrobienia, szczególnie jeśli cho-

„Do biedronki przyszedł żuk...” w wykonaniu warsztatowców.

dzi o zatrudnienie niepełnosprawnych, ich usamodzielnienie.

Jak podkreślano podczas spotkania, misją koła jest nie tylko dbanie o godność i szczęście osób niepełnosprawnych, praca na rzecz wyrównywania szans, ale także wspieranie rodzin, aby były w stanie sprostać ciężarowi wychowania i opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Od 1993 r. przy ul. Wigury 84 w Tczewie prowadzona jest terapia i rehabilitacja dorosłych osób niepełnosprawnych w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz dzieci i młodzieży w Dziennym Centrum Aktywności. Warsztatowcy biorą udział w wielu imprezach organizowanych w mieście, a także sami je organizują. Ich prace można było oglądać na wystawach m.in. Gdańsku, Starogardzie Gd., Warszawie, Druskiennikach, Paryżu, Brukseli, Witten. Otrzymują liczne nagrody i wyróżnienia, m.in. dwukrotnie nagrodę Bursztynowego Mieczyka (Wojewody Pomorskiego i Marszałka Woj. Pomorskiego), nagrody w ogólnopolskich konkursach organizowanych przez PFRON. W ubiegłym roku zdobyli nagrodę w konkursie plastycznym „Nikifory”, organizowanym przez fundację „Wspólna Droga”.

V Jubileuszowy Festyn Przyjaźni TACY SAMI

V Jubileuszowy Festyn Przyjaźni TACY SAMI, jak co roku zgromadził wielu uczestników. Osoby niepełnosprawne miały okazję zaprezentować swój artystyczny dorobek i przekonać tczewian, że mimo swoich ułomności mogą aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym miasta.

Festyn odbywał się w ramach obchodów Ogólnopolskiego Dnia Solidarności z Osobami Chorymi na Schizofrenię. Imprezę zorganizowało Towarzystwo Miłośników Ziemi Tczewskiej przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tczewie.

Festyn rozpoczął się barwnym przemarszem sprzed Urzędu Miejskiego na plac Hallera. Pochód poprowadziły dzieci z Przedszkola nr 8, tuż za nimi młodzież z zespołu tanecznego Butterflies, następnie główni organizatorzy festynu: Stanisław Ackerman i Eleonora Lewandowska z ramienia TMZT, Gabriela Brządkowska ze Środowiskowych Domów Samopomocy, wiceprezydent Tczewa Zenon Drewna oraz Józef Wasiuk – szef pelplińskich Modraków. Barwnie prezentowali się podopieczni domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, przedstawiciele szkół tczewskich oraz inni uczestnicy przemarszu.

W programie festynu były występy arty-

Barwny korowód przeszedł ulicami Tczewa.

styczne, pokazy taneczne, muzyczne i sportowe. Odbywały się gry, zabawy i konkursy, za które zwycięzcy otrzymywali atrakcyjne nagrody. Domy Pomocy Społecznej i Środowiskowe Domy Samopomocy prezentowały swoje wyroby wykonane podczas zajęć terapeutycznych. Na scenie wystąpiły gwiazdy festynu: zespół Modraki z Pelplina oraz grupa MEGA – TON z Tczewa i na zakończenie RED SCISSORS, z wokalistką Anitą Mazurek i grającą na wiolonczeli Anną Grzywek.

Takie imprezy integrują środowiska osób niepełnosprawnych, pełno i częściowo sprawnych, młodzież i dzieci. Udowadniają, że wszyscy niezależnie od swojego stanu zdrowia, psychiki, pochodzenia czy bogactwa jesteśmy TACY SAMI, tylko los dał nam więcej zdrowia, lepszy umysł czy postawił w innym miejscu.

List otwarty do tczewian

Drodzy Mieszkańcy Tczewa

1 października obchodzić będziemy **Międzynarodowy Dzień Osób Starszych**. Święto to jest każdego roku doskonałą okazją do pogłębienia więzi międzypokoleniowej, miłego spędzania czasu oraz rozmowy na temat wszelkich aspektów i przejawów życia seniora. Organizacja tego wydarzenia jest promocją niestereotypowego wizerunku osoby starszej. Oprócz świetnej zabawy i licznych atrakcji czekających na mieszkańców Tczewa, święto sprzyja nowemu spojrzeniu na kwestie związane z okresem starzenia, jako czasem sprzyjającym aktywności, poczuciu bliskości, rozwijania i dzielenia się swoimi talentami, realizacji planów i marzeń.

Podczas Międzynarodowego Dnia Osób Starszych bądźmy razem. Niech to święto będzie okazją do integracji rodzin i pokoleń. Włączmy się aktywnie w budowanie przyjaznego i tolerancyjnego społeczeństwa. Weźmy udział w Międzynarodowym Dniu Osób Starszych i kształtujemy w sobie świadomość człowieka odważnego, przełamującego bariery, otwartego i uśmiechniętego. Życie w każdym wieku może być przecież pełne radości i samorealizacji.

1 października o godz. 15.00 na pl. Hallera odbędzie się parada integracyjna. Barwny korowód przejdzie ulicą Wyszyńskiego do parku za Centrum Kultury i Sztuki, gdzie zostanie zorganizowany plener aktywności z licznymi atrakcjami. Zapraszamy wszystkich mieszkańców naszego miasta do wzięcia udziału w obchodach tego szczególnego święta.

Organizatorami obchodów jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zarząd Miejski Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Tczewie we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami. Patronat nad obchodami przyjął Prezydent Miasta Tczewa.

Program Obchodów

15.00 Parada integracyjna

Trasa: plac Hallera w Tczewie – ulica Stefana Kardynała Wyszyńskiego – park za Centrum Kultury i Sztuki

15.20 Plener aktywności

Miejsce: park przy Centrum Kultury i Sztuki w Tczewie

w programie m. in.:

- warsztaty gimnastyki ogólnousprawniającej
- warsztaty taneczne
- warsztaty wizażu
- nauka gry w bule i darty, Nordic Walking
- bezpłatne badanie poziomu ciśnienia tętniczego oraz poziomu cukru we krwi.

1-15 października - Wystawa fotografii Marka Lapisa pt: „Złoty Wieki” w sali Konferencyjnej Centrum Wystawienniczo-Regionalnego Dolnej Wisły w Tczewie.

*w imieniu organizatorów
Julita Jakubowska
dyr MOPS w Tczewie*

**Centrum
Edukacji Dorosłych
Centrum Kształcenia
Ustawicznego w Tczewie**
83-110 Tczew, ul. 30 Stycznia 1,
tel. 532-13-97, 531-69-50, fax: 777-62-86

Zaprasza na kursy

I Kursy finansowo-księgowo-kadrowo-biurowe

1. „Kadry i płace - SYMFONIA” - 50 godz.
2. „Finanse i rachunkowość w systemach komputerowych” - 150 godz.
3. „Kadry i płace z elementami księgowości” - 190 godz.
4. „Kurs dla kandydatów na samodzielnych księgowych” - 140 godz.
5. „Kurs dla kandydatek na Sekretarki – Asystentki” - 145 godz.
6. „Specjalista ds. reklamy” - 210 godz.
7. „ABC przedsiębiorczości” - 35 godz.

II Kursy komputerowe

1. dla początkujących - 80 godz.
2. dla zaawansowanych - 80 godz.

W programie : MS WINDOWS, Pakiet biurowy MS OFFICE, INTERNET

III Kursy języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego, hiszpańskiego

angielski na różnych poziomach - od kursów dla początkujących do kursów certyfikacyjnych , m.in.

maturalne, Business English, specjalistyczne dla firm, intensywne kursy wakacyjne

IV Kursy przygotowawcze

1. Dla kandydatów na wychowawców placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży - 40 godz.
2. Kurs „Instruktażowy dla kierowników placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży” - 10 godz.
3. kursy przygotowujące do matury - 60 godz.

Urząd Miejski w Tczewie - Wydział Spraw Komunalnych
PRACOWNIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ
83-110 Tczew, ul. Obr. Westerplatte 3, tel./fax (058) 531 76 41
e-mail: pee@um.tczew.pl

„Ziemia w Twoich Rękach”

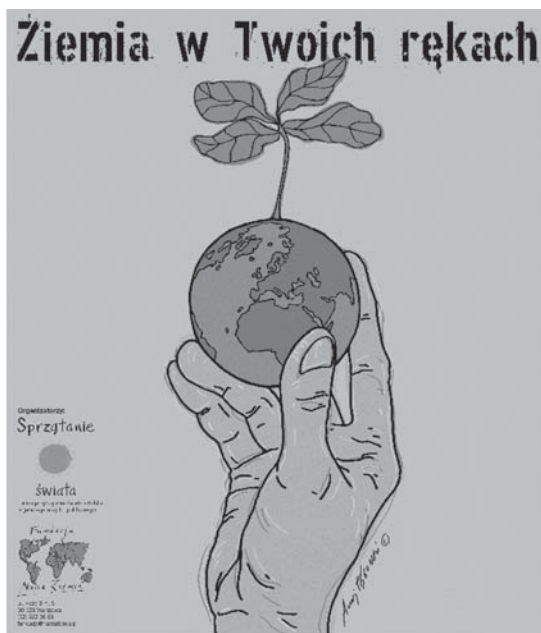
Kampania na rzecz Zrównoważonego Rozwoju

Propozycje działań:

1. Sprzątanie świata – Polska w dniach: 19, 20, 21 września 2008 r.
2. Organizowanie działań promujących poszanowanie lasów.
3. Oszczędność wody, energii, ograniczanie produkcji śmieci, używanie produktów z recyklingu i selektywną zbiórkę odpadów.

Na terenie Tczewa akcję „Sprzątanie świata 2008” pod hasłem „Ziemia w Twoich rękach” zorganizował, jak co roku, Urząd Miejski w Tczewie przy współpracy z Zakładem Usług Komunalnych oraz Zakładem Utylizacji Odpadów Stałych w Tczewie.

Uczestnikami byli uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów. Z własnej inicjatywy dołączyli również uczniowie placówek ponadgimnazjalnych.

Pracownia Edukacji Ekologicznej Urzędu Miejskiego w Tczewie

Zaprasza

zaprasza dzieci i młodzież oraz rodziców i nauczycieli do kontynuacji programów ekologicznych w roku szkolnym 2008/2009

Programy ekologiczne kontynuowane w roku szkolnym 2008/2009:

1. VII edycja programu „Moje miasto bez odpadów”

Zbiórka makulatury, butelek plastikowych oraz puszek aluminiowych. Odbiór odpadów - Punkt Skupu Surowców Wtórnych, ul. Czyżykowska 1a.

2. VI edycja programu „Recykling w mojej szkole”

Zbiórka kartridży i tonerów do drukarek - odbiór - PTH Technika.

Zbiórka baterii - odbiór – Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „Starkom” Sp. z o.o. Starogard Gdański, ul. Tczewska 22.

Zgłaszanie odbioru baterii pod numerem tel. 058 562 30 67.

3. V edycja Konkursu „Zakręcone odkręcone”, którego celem jest wyrabianie nakuwki odkręcania nakrętek z butelek plastikowych i innych opakowań, gdyż zakręconych

butelek nie można sprasować i tym samym zmniejszyć ich objętości.

Zbiórka plastikowych zakrętek. Odbiór odpadów - Punkt Skupu Surowców Wtórnych, ul. Czyżykowska 1a.

Odbiór zebranych surowców wtórnych (makulatura, plastik, puszki) oraz nakrętek, odbywać się będzie samochodem podstawionym przez Punkt Skupu Surowców Wtórnych. Zgłaszanie chęci oddania zebranych surowców - telefonicznie pod nr 058 531 06 57.

Pozyskane środki finansowe przekazane zostaną uczestnikom programu na realizację zadań proekologicznych. Dla tych, którzy wykazują się dużą efektywnością w zbiórce surowców wtórnych Pracownia Edukacji Ekologicznej ufunduje nagrody.

Podsumowanie efektów zbiórki oraz akcji edukacyjnej odbędzie się w 2009 r.

Urząd Miejski w Tczewie - Wydział Spraw Komunalnych
PRACOWNIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ
 83-110 Tczew, ul. Obr. Westerplatte 3, tel./fax (058) 531 76 41
 e-mail: pee@um.tczew.pl

Oszczędzaj nie tylko paliwo

Jak zredukować zużycie paliwa i chronić środowisko naturalne

Sposób, w jaki jeździmy, ma istotne znaczenie nie tylko dla nas, naszych rodzin i innych osób. Ma on również wpływ na nasze środowisko naturalne. Europejskie Stowarzyszenie Przemysłu Naftowego oraz Komisja Europejska podają kilka wskazówek, jak efektywniej prowadzić samochód, obniżyć zużycie paliwa i przyczynić się do mniejszego zanieczyszczenia środowiska naturalnego i większego bezpieczeństwa. Mamy nadzieję, że wskazówki te okażą się pomocne.

Andris Piebalgs

Europejski Komisarz ds. Energii

Isabelle Muller

Sekretarz Generalny Stowarzyszenia EUROPIA

10 WSKAZÓWEK

JAK JEŹDZIĆ OSZCZĘDNIJ

1. Utrzymuj samochód w dobrym stanie i regularnie sprawdzaj poziom oleju. Odpowiednio utrzymane samochody są bardziej ekonomiczne w użytkowaniu i emitują mniej CO₂ do atmosfery.
2. Raz w miesiącu sprawdzaj ciśnienie w oponach. Niedopompowane opony mogą zwiększyć zużycie paliwa nawet o 4%*.
3. Usuń niepotrzebne przedmioty z bagażnika i tylnych siedzeń. Im cięższy samochód, tym większe obciążenie dla silnika i większe zużycie paliwa.
4. Zamykaj okna, szczególnie przy dużych prędkościach, a także zdejmij pusty bagażnik z dachu samochodu. Zredukuje to opór wiatru i pomoże obniżyć zużycie paliwa i zredukować emisję CO₂ nawet o 10%**.
5. Używaj klimatyzacji tylko wtedy, gdy jest

to konieczne. Niepotrzebne stosowanie klimatyzacji powoduje wzrost zużycia paliwa i zwiększoną emisję CO₂ nawet o 5%**.

6. Rozpoczynaj jazdę zaraz po zapaleniu silnika i wyłączaj silnik, jeśli zatrzymujesz się na dłużej niż na minutę. Nowoczesne silniki umożliwiają rozpoczęcie jazdy bezpośrednio po ich uruchomieniu co pozwala na zmniejszenie zużycia paliwa.
  7. Prowadź swój pojazd z rozsądną prędkością i przede wszystkim jeźdź płynnie. Gdy gwałtownie przyspieszasz lub hamujesz, silnik zużywa więcej paliwa i emituje więcej CO₂.
  8. Podczas przyspieszania zmieniaj biegi najwcześniej, jak to możliwe. Wyższe biegi są bardziej ekonomiczne pod względem zużycia paliwa**.
  9. Staraj się przewidywać sytuację na drodze. Obserwuj uważnie ruch pojazdów przed sobą unikając w ten sposób niepotrzebnego hamowania i przyspieszania.
  10. Rozważ możliwość jeżdżenia do pracy lub w celach rekreacyjnych w kilka osób w jednym samochodzie. Pomożesz w ten sposób zredukować korki na drodze oraz zużyjesz mniej paliwa.
- Więcej informacji: www.savemorethan-fuel.eu

W skrócie

Andrzej Semborowski

• Andrzej Semborowski na podium

Tczewianin Andrzej Semborowski zdobył brązowy medal w pchnięciu kulą podczas XVI Lekkoatletycznych Mistrzostw Europy Weteranów w Lublianie. Andrzej Semborowski pchnął kulę na odległość 14,4 m.

W zawodach uczestniczyło ponad 3600 zawodników z całej Europy, w tym 70 Polaków. Polakom powiodło się na tej imprezie zdecydowanie lepiej niż na igrzyskach olimpijskich. Zdobyli 47 medali, w tym 11 złotych, 17 srebrnych oraz 19 brązowych.

• Zjazd absolwentów I LO

W 1948 r., a więc dokładnie 60 lat temu, powołano do życia Liceum Ogólnokształcące w Tczewie, a 10 lat później otrzymało ono sztandar i imię Marii Skłodowskiej-Curie. Z tej okazji dyrekcja, uczniowie, grono pedagogiczne oraz Towarzystwo Przyjaciół I LO im. Marii Skłodowskiej-Curie w Tczewie organizują spotkanie jubileuszowe. Odbędzie się ono w dniach 10-11 października br.

W piątek 10 października zaplanowano spotkania ze znamienitymi absolwentami liceum, imprezy rozrywkowe dla uczniów i uczestników zjazdu.

11 października odbędzie się msza św. celebrowana przez absolwentów szkoły oraz spotkania uczestników zjazdu w budynku szkolnym.

Szczegółowy program imprezy można znaleźć na stronie: www.skłodowska.szkoła.tczew.pl. Tam również podano konto, na które należy przelać opłatę za udział w zjeździe. Informacji udziela także sekretariat szkoły: tel. 058 531-05-25.

I LO ma już 60 lat.

Opłata recyklingowa za „foliówki”

20 groszy od każdej torebki foliowej w ramach tzw. opłaty recyklingowej - to propozycja Ministerstwa Środowiska zawarta w projekcie ustawy o opakowaniach. Pieniądze te mają trafić do urzędów marszałkowskich z przeznaczeniem na selektywną zbiórkę odpadów oraz edukację ekologiczną.

Opłata recyklingowa ma obowiązywać od 1 stycznia 2010 roku.

Wprowadzi ją art. 44 Ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi z dnia 18 sierpnia 2008 r. Projekt ustawy znajduje się obecnie na etapie uzgodnień międzyresortowych.

Opłatę będą pobierały sklepy, a uzyskane pieniądze będą trafiały na specjalne konta urzędów marszałkowskich.

Zebrałe fundusze byłyby przeznaczane na organizację systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz na edukację ekologiczną w tym zakresie.

Przepis nie dotyczyłby wszystkich toreb foliowych. Minister Środowiska może

określić, w drodze rozporządzenia, rodzaje produktów, które będą mogły być pakowane w torby foliowe (ze względu na właściwości tych produktów i wymagania w zakresie warunków higieniczno-sanitarnych). Za te foliówki opłata nie będzie pobierana.

W opinii Ministerstwa takie rozwiązanie będzie kompromisowe, **powinno też skłonić klientów sklepów do stosowania toreb wielokrotnego użytku.**

„Naszym zdaniem klient, który będzie miał alternatywę dotyczącą wyboru produktu jednorazowego za dwadzieścia groszy i nieco droższego produktu wielokrotnego użytku, wybierze ten drugi, co ograniczy ilość powstających odpadów opakowaniowych z tworzywa sztucznego - a o to twórcom ustawy przede wszystkim chodzi. Mamy nadzieję, że jeśli torebki będą płatne, każdy się zastanowi dwa razy zanim sięgnie po następną „foliówkę” - wyjaśnia resort.

źródło: Serwis Samorządowy PAP

W Tczewie żyli, w Tczewie byli...

General Józef Haller

Przechodząc ulicą 30 Stycznia wielu mieszkańców Tczewa nie zdaje sobie sprawy, jak ważne wydarzenie upamiętnia. To właśnie tędy w 1920 r. wkroczyli do miasta wojska Frontu Północnego gen. Józefa Hallera. Przywitano je chlebem i solą. Miasto wróciło do Polski po latach zaboru pruskiego.

Pierwsza wojna światowa przyniosła Polsce niepodległość. Nie tylko politycy, ale i ludność cywilna zdawała sobie sprawę jak duże znaczenie dla odradzającego się kraju ma dostęp do morza. Okno na świat w postaci portów morskich było gwarancją niezależności gospodarczej kraju. Jak dużą rolę przykładano do zdobycia dostępu do morza świadczy fakt, iż jeszcze w listopadzie 1918 r., pomimo braku dostępu do morza, Józef Piłsudski powołał Marynarkę Wojenną.

Intensywne pertraktacje w sprawie uzyskania Pomorza dla Polski prowadzili w Wersalu Ignacy Paderewski oraz Roman Dmowski. Działania te wspierane były przez ludność naszego miasta. W listopadzie 1918 r. powstała Rada Ludowa, która była załącznikiem samorządu polskiego. Aktywizowała ona ludność miasta i okolic. Organizowała wiece poparcia dla idei przyłączenia Pomorza Gdańskiego do Polski. 24 kwietnia 1919 r. wysłała telegramy do przywódców obradujących państw, w których domagała się przyłączenia Pomorza do Polski. Starła się też zapobiec rabunkowemu wywozowi mienia w głąb Niemiec. To z jej inicjatywy powstała w mieście placówka Czerwonego Krzyża. Zajęła się wsparciem najbardziej potrzebujących mieszkańców Tczewa. Do jej najważniejszych zadań należało codzienne wydawanie posiłków.

Wiadomość o przyznaniu Polsce Pomorza Gdańskiego (bez Gdańska) dotarła do Tczewa 8 maja 1919 r. Polacy powitali ją wywieszeniem flag narodowych w oknach.

Tymczasem przygotowywano się do zbrojnego przejścia władzy na Pomorzu. Głównym dowódcą i strategiem przygotowującym plan operacji wojskowej został Józef Haller. Przygotowania trwały już od sierpnia 1919 r. - w październiku J. Piłsudski wydał rozkaz utworzenia Frontu Północnego. Wojsko czekało na wejście w życie postanowień Traktatu Wersalskiego. Hallerczycy przekroczyli granicę 17 stycznia 1920 r. Sprawnie zajęto kilka miast pomorskich.

Do Tczewa Wojsko Polskie wkroczyło, prowadzone przez starostę, 30 stycznia 1920 r. Zadbano o odświeżony wygląd miasta, postarano się również przykryć niemieckie tabliczki z nazwami ulic nalepkami z polskimi napisami. Wzdłuż ulic ustawił się tłum. Na placu przed obecnym urzędem miejskim i na rynku zostały wygłoszone okolicznościowe przemówienia przez starostę Maksymiliana Arczyńskiego i burmistrza Władysława Orchowskiego. Zmarznięte wojsko zakwaterowano w obecnym budynku LO im. M. Skłodowskiej-Curie. Specjalny obiad dla żołnierzy przygotował rzeźnik Kłos.

Wieczorem odbyła się w kościele parafialnym uroczysta msza dziękczynna, ok. godz. 22 wyprawiono specjalny bankiet dla dowództwa wojsk i władz miejskich.

Nie wszyscy mieszkańcy radośnie witali przyłączenie Tczewa do Polski. Podczas przyjazdu wojsk Hallera doszło do incydentu, który wzbudził fale niezadowolenia wśród

ludności niemieckiej w mieście. Żołnierze zniszczyli pomnik Wilhelma II będący dla nich symbolem panowania pruskiego. Wywołało to strajk kolejarzy. Dopiero groźba wydalenia na teren Niemiec zmusiła ich do powrotu do pracy.

Gen. Józef Haller odwiedził nasze miasto 4 lutego 1920 r. Witali go owacyjnie mieszkańcy, w imieniu których kwiaty wręczyła Joanna Krzemieniecka. W sześć dni po wizycie w Tczewie gen. Haller dokonał zaślubin Polski i Polaków z morzem. Symbolicznie wyrażał to platynowy pierścień wrzucony w fale oraz wmurowany w Pucku, na pamiątkę tego wydarzenia, słup.

Michał Maryniak

Bibliografia:

Źródła:

Haller J., Jak wojska polskie zajęły Pomorze, [w:] Księga pamiątkowa dziesięciolecia Pomorza, pod red. Esden-Temskiego K., Toruń 1930.

Literatura:

Ickiewicz K., Powrót Tczewa do Polski w 1920 roku, Tczew 2000.

Raduński E., Zarys dziejów miasta Tczewa, Tczew 1927.

Skonka C., Na szlakach Błękitnego Generała, Gdańsk 2000.

Wiktor Jagalski (1901-1939)

Najwybitniejszy tczewski burmistrz okresu międzywojennego urodził się 16 października 1901 r. w Sławoszynie. Edukację rozpoczął w Chojnicach. W Wejherowie w 1922 r. ukończył Gimnazjum im. Jana III Sobieskiego. Postanowił wtedy studiować na Uniwersytecie Poznańskim.

Od najmłodszych lat udzielał się w patriotycznych organizacjach. Z pewnością miłość do ojczyzny wyniósł z rodzinnego domu, gdyż jego rodzeństwo także poświęciło się dla Polski. Na przełomie lat 1926/1927 był prezesem Korporacji Studentów „Pomerania” w Poznaniu. W tym czasie pisywał artykuły do pomorskich czasopism, m.in. „Pomeranii” i „Tek toruńskich”. Po ukończeniu edukacji został radcą prawnym przy starostwie toruńskim.

Z Tczewem Wiktor Jagalski związany był od 1936 r., kiedy w wyniku konkursu, został mianowany tutejszym burmistrzem. Przede wszystkim zajął się uregulowaniem gospodarki Tczewa, która była w opłakanym stanie. Następnie powziął plan przebudowania i zreorganizowania niektórych części miasta. Celem było uatrakcyjnienie Tczewa dla mieszkańców, m.in. poprzez zwiększenie terenów zielonych. Akcją tą prowadził wspólnie

nie z architektem inż. Bąkowskim. To właśnie za sprawą Jagalskiego rozpoczęto budowę bulwaru nad Wisłą, stworzono skwer przy Wieży Ciśnień, przeprowadzono remont dzisiejszego placu Hallera i urządzono zieleniec przy dzisiejszym kościele p.w. Św. Józefa

Burmistrz chciał, aby głos w sprawie zmian w mieście mieli mieszkańcy. Dlatego pod koniec 1936 r. założył Towarzystwo Miłośników Miasta Tczewa, wzorowane na poprzednim, istniejącym jeszcze w czasach zaboru niemieckiego. Istniało ono aż do rozpoczęcia drugiej wojny światowej.

Dzięki różnym zabiegom organizacyjnym Wiktor Jagalski zyskał miano najlepszego tczewskiego zarządcy miejskiego, który sprawował władzę pomiędzy dwiema wojnami. Przez ludność niemiecką był uważany jako jeden z największych wrogów. Powodem były liczne sukcesy administracyjne i zmiany, jakie następowały w Tczewie.

1 września 1939 r. zastał Jagalskiego w podróży. Wiedząc, że z pewnością jest na liście poszukiwanych przez nazistów, wrócił do Tczewa. Tutaj został aresztowany i osadzony w koszarach. Jako jeden z głównych działaczy polskich został zastrzelony przed 16 września 1939 r. Prawdopodobnie został

Pomnik koło koszar wojskowych, gdzie upamiętniono imię tczewskiego burmistrza.

pochowany z innymi Polakami pod koszarowym parkanem.

Nigdy nie udało się zidentyfikować zwłok Wiktora Jagalskiego. Oprócz niego z naszym miastem związany był jego brat o imieniu Jakub, naczelnik sądu w Tczewie.

Piotr Paluchowski

Na podstawie:

K. Zieliński, Towarzystwo Miłośników Miasta Tczewa, Kociewski Magazyn Regionalny, nr 40, s. 30 – 32.

E. Kamiński, Jagalski Wiktor (1901 – 1939) [w:] Słownik Biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego, t. 2, pod red. Z. Nowaka, s. 259 – 260.

RODZAJ ALARMU	SPOSÓB OGŁOSZENIA ALARMU		SPOSÓB ODWOŁANIA ALARMU		
	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAŻU	WIZUALNY SYGNAŁ ALARMOWY	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAŻU
ALARM POWIETRZNY 	- CIĄGŁY MODULOWANY DŹWIĘK SYRENY W OKRESIE JEDNEJ MINUTY - NASTĘPUJĄCE PO SOBIE SEKWENCJE DŁUGICH DŹWIĘKÓW SYGNAŁÓW DŹWIĘKOWYCH POJAZDÓW, GWIZDKÓW, TRĄBEK LUB INNYCH PRZYRZĄDÓW NA SPRĘŻONE POWIETRZE W STOSUNKU 3 : 1; W PRZYBLIŻENIU 3 SEKUNDY DŹWIĘKU ORAZ JEDNA SEKUNDA PRZERWY 	POWTARZANA TRZYKROTNIE ZAPOWIEDŹ SŁOWNNA: UWAGA! UWAGA! UWAGA! OGŁASZAM ALARM POWIETRZNY DLA 	ZNAK CZERWONY NAJLEPIEJ W KSZTAŁCIE KWADRATU 	DŹWIĘK CIĄGŁY TRWAJĄCY 3 MINUTY 	POWTARZANA TRZYKROTNIE ZAPOWIEDŹ SŁOWNNA: UWAGA! UWAGA! ODWOŁUJĘ ALARM POWIETRZNY DLA .....
ALARM O SKAŻENIACH 	- PRZERYWANY MODULOWANY DŹWIĘK SYRENY - SEKWENCJA KRÓTKICH SYGNAŁÓW WYDAWANYCH SYGNAŁEM DŹWIĘKOWYM POJAZDU LUB INNYM PODOBNYM URZĄDZENIEM LUB TEŻ UDERZENIA METALEM CZY TEŻ INNYM PRZEDMIOTEM W STOSUNKU 1 : 1, W PRZYBLIŻENIU 1 SEKUNDA WYDAWANIA DŹWIĘKU ORAZ 1 SEKUNDA PRZERWY 	POWTARZANA TRZYKROTNIE ZAPOWIEDŹ SŁOWNNA: UWAGA! UWAGA! OGŁASZAM ALARM O SKAŻENIACH ..... (PODAĆ RODZAJ SKAZENIA) DLA 	ZNAK CZARNY NAJLEPIEJ W KSZTAŁCIE TRÓJKĄTA 	DŹWIĘK CIĄGŁY TRWAJĄCY 3 MINUTY 	POWTARZANA TRZYKROTNIE ZAPOWIEDŹ SŁOWNNA: UWAGA! UWAGA! ODWOŁUJĘ ALARM O SKAŻENIACH DLA .....
RODZAJ KOMUNIKATU	SPOSÓB OGŁOSZENIA KOMUNIKATU		SPOSÓB ODWOŁANIA KOMUNIKATU		
	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAŻU	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAŻU	
UPRZEDZENIE O ZAGROZENIU SKAŻENIAMI 		POWTARZANA TRZYKROTNIE ZAPOWIEDŹ SŁOWNNA: UWAGA! UWAGA! OSOBY ZNAJDUJĄCE SIĘ NA TERENIE ..... OKOŁO GODZ. .... MIN. .... MOŻE NASTĄPIĆ SKAZENIE ..... (PODAĆ RODZAJ SKAZENIA) W KIERUNKU ..... (PODAĆ KIERUNEK) 		POWTARZANA TRZYKROTNIE ZAPOWIEDŹ SŁOWNNA: UWAGA! UWAGA! ODWOŁUJĘ UPRZEDZENIE O ZAGROZENIU (RODZAJ SKAZENIA) DLA 	
UPRZEDZENIE O ZAGROZENIU ZAKAŻENIAMI 		FORMĘ I TREŚĆ KOMUNIKATU UPRZEDZENIA O ZAGROZENIU ZAKAŻENIAMI USTALAJĄ ORGANY PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ 			
UPRZEDZENIE O KLĘSKACH ŻYWIŁOWYCH I ZAGROZENIU ŚRODOWISKA 		POWTARZANA TRZYKROTNIE ZAPOWIEDŹ SŁOWNNA: INFORMACJA O ZAGROZENIU I SPOSOBIE POSTĘPOWANIA MIESZKAŃCÓW 		POWTARZANA TRZYKROTNIE ZAPOWIEDŹ SŁOWNNA: UWAGA! UWAGA! ODWOŁUJĘ ALARM O KLĘSKACH ..... DLA 	

PO USŁYSZENIU SYGNAŁU ALARMOWEGO (KOMUNIKATU) NADAWANEGO PRZEZ SYRENY LUB RUCHOME ŚRODKI NAGŁĄSNIAJĄCE NALEŻY:

1. Nie wywoływać paniki, zastosować się do poleceń nadawanych w tych komunikatach – powiadomić sąsiadów o alarmie.
2. Ograniczyć do niezbędnego minimum ruch pieszki i pojazdów mechanicznych.
3. Udzielić sobie wzajemnej pomocy podczas samoewakuacji (pomóc słabszym chorym) – samoewakuować się najkrótszą drogą.
4. Osoby pozostające w pomieszczeniach powinny uszczelnik okna, drzwi i ciągi wentylacyjne wykorzystując miękkie szmaty, watę, ligninę, namoczony papier lub gąbkę, itp.
5. W ukryciu pozostać do chwili otrzymania polecenia opuszczenia obiektu od służb porządkowych.

PROJEKT KONCEPCYJNY RENOWACJI PARKU MIEJSKIEGO W TCZEWIE

